УзССР Давлат китоб палатаси
Инв.

Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 132 (8.330) ◆ 1993 йил 26 июль, душанба ◆ Нархи 10 сўм.

1 сентябрь— Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллик куни

** Қурувчилар кунига*

ЁРУҒ ЮЗ БИЛАН

** Суратли лавҳа*

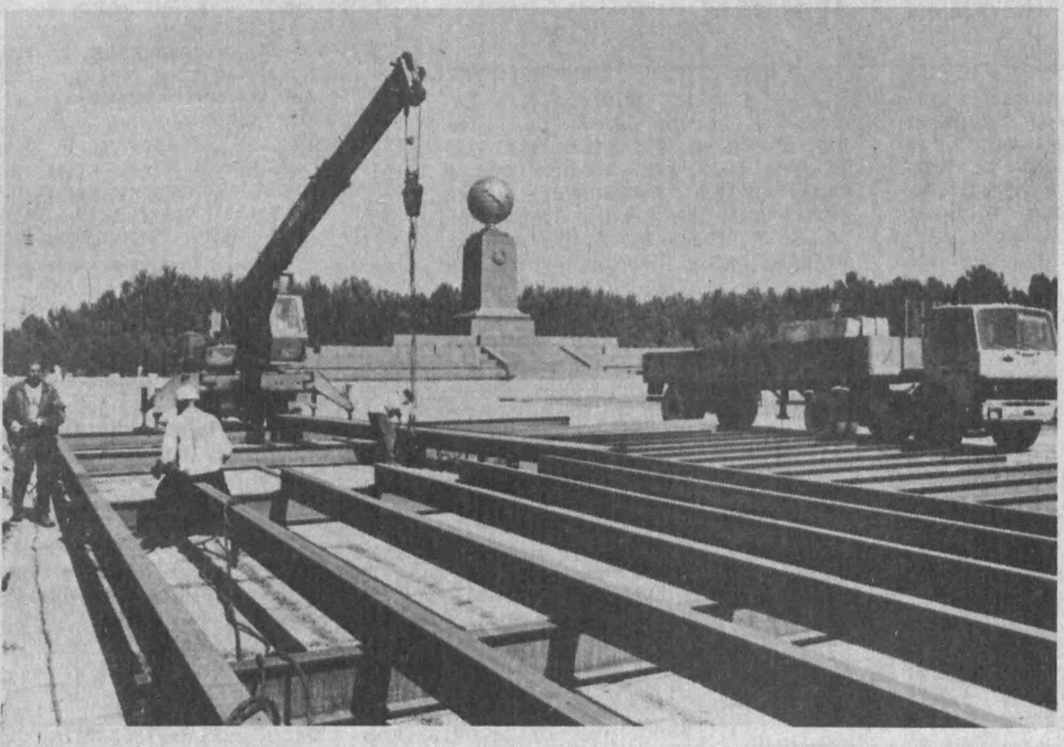

УШБУ лавҳамизни шаҳримизнинг маркази Амир Темур хиёбонидан бошламоқчимиз. Сабаби хиёбон бугунги кунда энг йирик бунёдкорлик майдонига айланган. Бир томонда қурувчилар буюк саркарда Амир Темур ҳайкали пойини тиклашмоқда. Иккинчи томонда ободонлаштирувчилар, йўлсозлар тунни тонгга улаб ишлашяпти. Бажариладиган юмушлар миқёси шу қадар кўпки, (хиёбон тубдан янгиланмоқда) уни қисқа муддат ичида, яъни 25 августгача тугаллаш фақат тинимсиз меҳнатни талаб этади.

Сайилгоҳ кўчаси бўйлаб Мустақиллик майдони томон йўл олдик. Ер ости йўлидан ўтишимиз билан гўё ким ўзарга осмонга сув пуркаётган фавворалар мавжи хаёлимизни бир зум ўзига чулғаб олди. Салқин ва хушёқим ҳид димоғимизга урилди, тўхтаб ором олдик.

Кейин зиналар бўйлаб бош майдон томон кўтарилдик. Мустақиллик кунининг 2 йиллигига катта тайёргарлик кўрилаётган ҳозирги дамларда майдон одамлар, қурувчилар билан янада гавжум эди. Шундай бўлиши ҳам табиий албатта. Чунки байрамнинг асосий қисми мана шу майдонда ўтади.

Қурувчилар режа бўйича иш олиб боришяпти. Металл конструкциялардан таглик ясаб, унинг устини силлиқ тахта билан қоплашяпти. Бир сўз билан айтганда, 36х45 метр ҳажмдаги улкан саҳнани ва 10 минг томошабинга мўлжалланган «зал»ни бунёд этишяпти.

Турли қурилиш ташкилотларидан таклиф этилган бунёдкорларга 12-қурилиш трестининг 51-қурилиш бошқармаси етакчилик қилмоқда. Улар орасида шу трестнинг 52-, 20-қурилиш бошқармалари ҳамда «Стальмонтаж» тресты бунёдкорлари бор. Бош муҳандис Рафиқ Қаюмовнинг қўли қўлига тегмайди. У ҳатто биз билан суҳбатлашишга ҳам вақт тополмади. Иш боши Ашир Шорустамов тушунтириш берди:

— Майдонда бунёдкорлик ишларини 14 июлдан бошлаганмиз. 25 августгача ушбу иншоотни фойдаланишга топширишимиз керак. Вақтнинг ниҳоятда қисқалигини ҳисобга олиб ишни икки сменада ташкил этдик. Қурилиш учун зарур бўлган жиҳозлар эса ўз вақтида етказиб берилмоқда. Хуллас қурилиш конвейери узлуксиз давом этмоқда.

Пайвандчиларнинг ишларини кузатиб, ушбу жамоа бригадаси бошлиғи Вадим Гусевни ҳам суҳбатга тортдик.

— 14 июлдан ишга киришган пайвандчиларимиз меҳнат самараси кўриб турганинингиздек ёмон эмас. Шу ойнинг охирига етказмай ҳамма пайванд ишларини бажариб бўламиз, — дейди Вадим.

Дарҳақиқат, ака-ука Рашид ва Исо Фозилов, Ғанихўжа Орипов каби пайвандчиларнинг бир лаҳза ҳам ишдан тиниб дам олганини кўрмайсиз.

Бу ерда 52-қурилиш бошқармасига қарашли Жўравой Қосимов бошлиқ дурадгорлар жамоаси ҳам меҳнат қилишаяпти. Тез орада Мустақиллик майдонида байрам тантаналари ўтказиш учун қулай томошагоҳ, саҳна бунёд этилади ҳамда майдонни мустақиллигимизни мадҳ этувчи турли плакатлар безайди. Шунингдек, баландлиги 30 метр, эни 150 метр бўлган катта панного Мустақил Ўзбекистон давлати харитасининг рамзи туширилади. Майдонда 13 метр баландликдаги махсус минорага барча байрам томошаларини суратга олиш учун ускуналар, ёритгич воситалари ҳам ўрнатилмоқда.

Хуллас, бир сўз билан айтганда истиқлолимизнинг бош майдонларида иш жадал суръатларда кетмоқда. Бу ерга ташриф буюрсангиз бош муҳандис Рафиқ Қаюмов бошлиқ қурувчи ва дурадгорлар қисқа фурсат ичида амалга ошириши керак бўлган ишларни сифатли бажариш учун бир тан, бир жон бўлиб ишлаётганига ўзингиз гувоҳ бўласиз...

Хўш, «Туркистон» биноси қурилишида нима гап экан? Ахир ўн йиллардан бери гоҳ иш юриб, гоҳ тўхтаб турган бу иншоот ҳам ниҳоят миллий байрамимиз арафасида ўз бағрига томошабинларни қабул қилиши керакку? Мана шу саволлар бизни «Ўрда» томон етаклади. Канал бўйлаб юриб «Анҳор» ошхонаси олдидан чиқдик. Бугунги кунда хўрандаларнинг севимли таомхонаси бўлган бу жойда ҳам йирик ҳажмдаги қурилиш ишлари олиб борилмоқда. Чунки ошхона «Туркистон» билан ёнма-ён бўлгани учун унинг кўриниши янги кошона билан мутаносиб бўлиши керак. Эртага ушбу санъат кошонасига келган ҳар қандай меҳмон ҳеч бўлмаганда бу ерга кириб бир пиёла чой ичиши табиий-да.

Ошхонанинг асосий биноси таъмирланишдан ташқари унинг ҳажми ҳам кенгаймоқда. У «Ўрда» кўпригидан бошлаб ёзги театр биносигача бўлган қисмни эгаллайди. Бу жойлардан миллий чойхона, музқаймоқхона, қаҳвахона ва яхна ичимликлар хоналари ўрин олади.

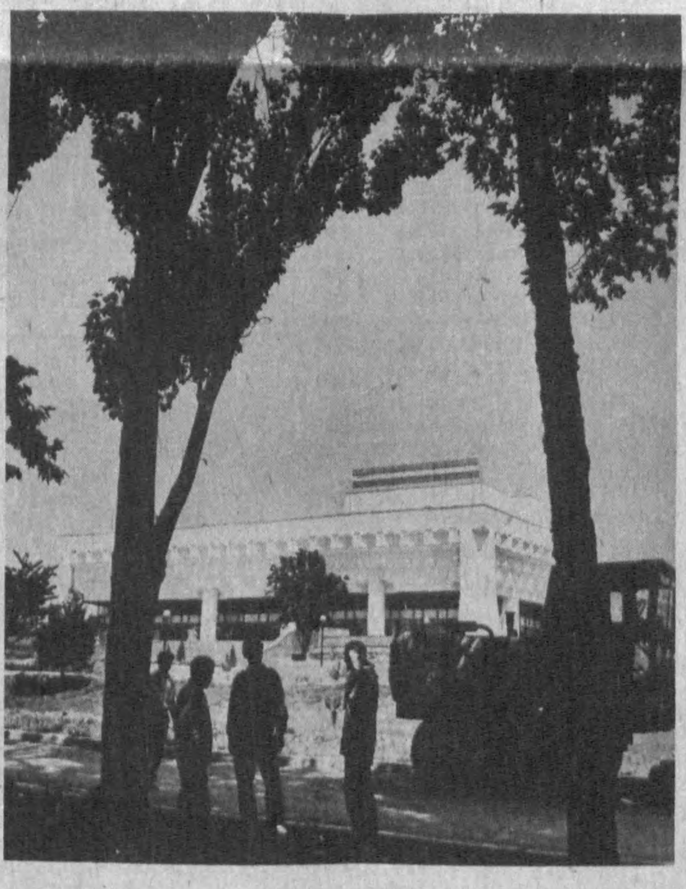

Ҳозир «Туркистон»нинг асосий биносида деярли қурилиш ишлари ниҳоясига етмоқда. Барча куч унинг ёзги биносини бунёд этишга қаратилган. Ахир бундан бир ой олдин ушбу муҳташам бинонинг орқа «Анҳор» канали қисми паст-баландлик сайҳонликдан иборат эди. Шу қисқа муддат ичида бу нотекис жой ўрнида бутун бошли ёзги театр қад кўтарди. Ҳозир иншоотда иш қизгин. Асосий юмушларни тажриба ишлаб чиқариш қурилиш трестининг 2-қурилиш-тиклаш бошқармаси бунёдкорлари олиб боришмоқда. Уларга шаҳримиздаги турли қурилиш ташкилотларидан келган мутахассис қурувчилар ёрдамлашишмоқда.

Ишбоши Юрий Каковкин қурилишга қисқача таъриф бериб шундай дейди:

— Дастлаб бу улкан вазифа зиммамизга юклангандa ҳайратда қолдик. Шундай кенг миқёсдаги ишни икки ойга етар-етмас муддат ичида бажаришга кўзимиз етмасди. «Кўз қўрқоқ, қўл ботир» деганларича бор экан. Ўйлаб ўтирмай ишга киришиб кетдик. Мана кўриб турибсизки, кошона мажмуасини кўтариб қўйдик.

Лойиҳага кўра ёзлик театр ярим ёй шаклида қурилмоқда. Унинг икки ёнига томошабинлар жойлашади. Яъни улар учун 4 минг ўриндиқ ўрнатилади. Саҳна ўртада бўлиб унинг орқа томонидан саҳна безаклари ўрин олса, яна бир ён томонида эса турли емакхоналар қад кўтаради. Ҳозир ушбу объектда қурувчилардан Анатолий Исаков, Александр Глушко, Виктор Булахов, Фаина Мударисова ва бошқалар астойдил меҳнат қилишмоқда.

Қурилишда иш икки сменада ташкил қилинган. Биринчи смена эрталаб соат 7 дан кечки 19 гача, иккинчи смена эса соат 19 дан эрталабки 7 гача ишлайди. Хуллас, ёзги театр қурилишида бунёдкорлик ишлари куну тун тинмайди.

— 25 августгача иншоотни фойдаланишга топширишга аҳд қилганмиз. Ваъдамизнинг устидан албатта чиқамиз. Бу Қурувчилар кунини ёруғ юз билан кутиб олаётган шаҳримиздаги кўп сонли бунёдкорлар вакилларининг Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллик байрамига муносиб совғаси бўлади, — дейди сўзининг охирида Юрий Каковкин.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.
Эргаш ТЕМУРОВ.

СУРАТЛАРДА: Мустақиллик майдонида «Ўзстальмонтаж» трестининг бунёдкорлари металл конструкцияларидан саҳна ясашмоқда; Инқилоб хиёбонида ободончилик ишлари олиб борилмоқда; «Туркистон» кошонасининг бугунги кўриниши.

Баҳодир Раҳимов ва Холмат Мирзакаримов суратлари.

** Бир корхона хабарлари*

Оромгоҳлар қўйнида

Тошкент ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасининг касаба уюшмаси меҳнаткашлар ва уларнинг фарзандлари тўғрисида яқиндан ғамхўрлик қилишмоқда. Ўтиб бораётган ёзнинг дастлабки куниданоқ болаларни оромгоҳларга жўнатиш ва уларни ўша ерда яхши дам олишлари учун барча шарт-шароитлар яратилди. Уч ойлик ёзги таътилда 800 бола оромгоҳда ҳордиқ чиқарди.

Корхонада меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилардан 690 нафари айнан корхонага қарашли оромгоҳга, яъни санаторий-профилакторийга, 200 киши эса соғломлаштириш санаторийларига йўлланма олишди. 1000 нафар ишчи-хизматчи учун парҳез таомлар ошхонасида тамадди қилиш учун талон ажратилди.

Бундан ташқари яқинда корхона касаба уюшмасининг ташаббуси билан «Тўқимачи» ўйингоҳи учун спорт анжомлари ва спортчиларга кийим-кечаклар сотиб олиш учун ҳам маблағ ажратилди.

Баҳодир ОРИПОВ.

Даромад ҳисобига

Бозор иқтисодиёти шароитида, енгил саноат, айниқса тўқимачилик ва ип-газламаларга бўлган эҳтиёж тобора ортмоқда. Шундан ҳам бўлса кераккки, корхонанинг ўтган салкам олти ой давомида орттирган даромади 2,5 миллиард сўмни ташкил этди. Бу даромаддан корхонага қарашли ётоқхона ва боғчалар ҳамда тушлик учун ажратилган талонлар меҳнаткашларга бепул қилиб берилади. Шунингдек орттирилган даромад ҳисобига яна бошқа ечимини кутаётган муаммолар ҳал қилинади. Шундай муаммолардан бири уй-жой масаласи бўлиб, корхона биргина тўққиз қаватли уйни сотиб олиш учун 260 миллион сўм пул сарфлади. Бундан ташқари ижтимоий ҳимоя ҳам ўз ўрнида амалга оширилмоқда. Бирлашмада меҳнат қилаётган байналмилалчи жангчиларнинг ҳар бирига 3000 сўмдан мукофот пули тарқатилди.

Гулзода МАМБЕТОВА.

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

Эрон Ислом жумҳуриятининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Саид Муҳаммад Мусо Ҳошимий Гулпойгоний 23 июль куни мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи жаноблари ишонч ёрлиғини топширар экан, Эрон Ислом жумҳурияти Ўзбекистон Республикаси билан ўзаро муносабатларни икки халқ анъаналари ва тарихидаги муштаракликка таянган ҳолда ривожлантириш тарафдори эканини айтди. Иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларнинг кенгайиши икки мамлакат халқлари манфаатига хизмат қилади, деб умид билдирди.

Ислом Каримов халқларимиз ўртасидаги алоқаларнинг узоқ тарихи борлиги, Ўзбекистон билан Эрон муносабатлари равнақига ўтган йил кузида ўзининг бу мамлакатга расмий сафари чоғида имзоланган ҳужжатлар мустаҳкам пойдевор бўлажагини таъкидлади. Бу муносабатлар тенг ҳуқуқлилик ва бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик тамойилига таянади, деб айтди. Минтақадаги икки ва кўп томонлама иқтисодий алоқаларнинг кенгайиши транспорт инфраструктурасини ривожлантириш ишида муҳим омил бўлишига эътиборни қаратди. Элчи жанобларига янги ва масъулиятли ишда муваффақият тилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг матбуот хизмати

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

ЭРОН ИСЛОМ ЖУМҲУРИЯТИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ САИД МУҲАММАД МУСО ҲОШИМИЙ ГУЛПОЙГОНИЙ

1954 йилнинг 21 мартида Теҳронда туғилган. Олий маълумотли. Теҳрон университетининг маданият тарихи факультетини тугатган.

1980-83 йиллар — Эрон Ислом жумҳурияти исломий кенгаш мажлиси умумий алоқалар бўлимининг бошлиғи.

1983-87 йиллар — Эроннинг Вена (Австрия)даги элчихонасида маданият ишлари бўйича атташе.

1987-89 йиллар — Эроннинг Будапешт (Венгрия)даги элчиси муовини.

1989-92 йиллар — Эрон ташқи ишлар вазирлигидаги Шарқий Европа мамлакатлари масалалари билан шуғулланувчи иккинчи бошқарма бошлиғининг ўринбосари.

1992-93 йиллар — Ўзбекистон Республикасида Эрон Ислом жумҳуриятининг муваққат ишлар вакили.

Инглиз, араб ва немис тилларини билади, оилали, икки фарзанди бор.

Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирлигининг матбуот хизмати.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

⊙ Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши миллий истиқлол мафкурасини яратиш комиссиясининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда миллий истиқлол мафкурасини ишлаб чиқиш билан мунтазам шуғулланадиган ишчи гуруҳлари тузилди.

⊙ Вазирлар маҳкамасида Баҳоуддин Нақшбанд таваллудининг 675 йиллигини нишонлаш республика ташкилий комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда бу аллома ҳаёти ва фаолиятига бағишланган халқаро анжуманни ўтказиш, Бухородаги музейни жиҳозлаш ва бошқа масалалар муҳокама этилди.

⊙ Олмалиқдаги «Пўлатмонтаж» бошқармасида ғўзапоядан йилига 6 минг куб метр ёғоч толали плиталар ишлаб чиқаришга мослаштирилган цех қурилиши ниҳоясига етди.

⊙ Тошкентдан 22 километр масофадаги Чинободда нефть маҳсулотларининг йирик тақсимлагич омбори фойдаланишга топширилди. Бу ерга Ўзбекистон билан Қозоғистон ўртасидаги аҳдлашувга мувофиқ нефть қувури орқали Чимкентдан бензин кела бошлайди.

⊙ Тошкентдаги радио электрон аппаратлари заводида «Семурғ» Ўзбекистон—Ҳиндистон телевизорининг биринчи туркуми ишлаб чиқарилди. У 220 вольт кучланишли электр тармоғидан ҳам, 12 вольтли батареялардан ҳам ишлайверади.

⊙ Наманганда бир марта фойдаланадиган игна дори заводида жиҳозларни ўрнатиш ниҳоясига етяпти. Корхона биринчи маҳсулотини республика мустақиллигининг икки йиллиги арафасида ишлаб чиқара бошлайди. Унинг лойиҳа қуввати 120 миллион дона игна дори ишлаб чиқаришга мўлжалланган.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ 26 июлдан эътиборан Россиянинг бутун ҳудудида 1961—1992 йиллар намунасидаги СССР ва Россия қоғоз пулларининг муомаласи тўхтатилди. Эндиликда фақатгина 1993 йил амунасидаги Россия қоғоз пуллари муомалада қолади. 26 июлдан 7 августгача 1961—1992 йиллар намунасидаги қоғоз пулларини жамғарма банкларида эркин алмаштириб олиш мумкин бўлади.

⊙ Озарбайжон билан Тоғли Қорабоғ 25 июль қоқ тундан бошлаб уч кун муддатга арман-озарбайжон можароси зонасида ўт очишни тўхтатишга келишдилар.

⊙ Россия парламенти прокуратурага Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Владимир Шумейкога нисбатан жиноий иш қўзғашга рухсат берди.

⊙ Халқаро саноатчилар ва тадбиркорлар уюшмасининг президенти Аркадий Вольский саноат партияси тузиш режасини маълум қилди.

⊙ Россия Президенти Борис Ельцин меҳнат таътилини тўхтатиб, кеча Москвага қайтиб келди.

⊙ Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзов Буюк Британия Бош вазири Жон Мейжор туғилган куни муносабати билан унга 1 миллион доллар турадиган ахалтикин зотли той туҳфа қилди. Бунгача Туркманистон Президенти ана шу зотли тойларни Саудия Арабистонининг қироли Фаҳд ва Россия Президенти Борис Ельцинга совға қилган эди.

⊙ Москвалик 34 ёшли капитан лотто «Миллион» ўйинида 121.577.340 рубль ютиб олди.

ХОРИЖДА

⊙ Нью-Жерси сенати қарори билан Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов Америка—Ўзбекистон муносабатларини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга қўшган алоҳида ҳиссаси учун Нью-Жерси штатининг фахрий фуқароси этиб сайланди.

⊙ Грузия раҳбари Эдуард Шеварднадзе кеча Абхазияда ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимни имзолашга қарор қилди.

⊙ Америка Қўшма Штатлари Беларусдаги ядровий қурол-яроғларни йўқотиш учун 59 миллион доллар ажратадиган бўлди.

⊙ Бағдод Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг халқаро ҳамжамиятининг Ироқда қурол-яроғ яратиш ва ишлаб чиқариш дастури устидан узоқ муддатли назорат қилиш тўғрисидаги 715-қарорини тан олиш тўғрисида илк бор расмий баёнот берди.

⊙ Японияда ҳукмрон либерал-демократик партияси янги раисининг сайловлари 30 июль куни бўлади. Маълумки, бу партиянинг раиси, мамлакат Бош вазири Киити Миядзава яқинда парламентнинг қуйи палатасига сайловларда унинг партияси сўнгги 38 йил мобайнида илк бор кўпчилик овозни ололмаганлиги сабабли истеъфога чиққан эди.

⊙ Ислом конференцияси ташкилоти Афғонистон билан Тожикистон ўртасидаги можарони ҳал этишда воситачилик қилишни таклиф этди. Бу ташкилотнинг Бош котиби Ҳамид Алхабиз бу ҳақда Россия, Афғонистон ва Тожикистон раҳбарларига нома йўллади.

«ЮЛДУЗ»ДА ҲАШАР

«ЮЛДУЗ»тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг аҳил жамоаси республикамиз мустақиллигининг икки йиллиги олдидан жойларда ҳашар ўтказиш ташаббуси билан чиқишган эди. Яқинда ташаббускорлар ўз сўзлари устидан чиқишди, яъни ҳашар уюштирилиб, корхона ишчиларидан 2800 киши меҳнат қилишга чиқди. Шу куни улар юксак унум билан ишлаб 32 миллион сўмлик тикувчилик ишларини бажаришди.

Энг қувончлиси, 10 миллион сўм пул «Соғлом авлод учун» жамғармасига ўтказилди. Қолган 22 миллион сўмни эса корхонанинг ишлаб чиқаришини янада ривожлантиришга келишиб олинди.

Ҳашар куни тикувчиларнинг меҳнат унумдорликлари ошиб, яхши кайфият билан ишлашлари учун «Наврўз» студияси санъаткорлари ўз қўшиқларини ҳадя этишди.

Эркин ҚУРБОНОВ.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

РОССИЯ ҳудудида 1993 йил намунасидаги пул белгилари жорий этилиши ва 1961—1992 йиллар намунасидаги пул белгилари 1993 йил 8 августдан муомаладан олиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки Ўзбекистон аҳолисига қуйидагиларни маълум қилади:

1. Ўзбекистон рубль зонасида қолиб, Ўзбекистон ҳудудида пул муомаласи Россиянинг Марказий банки чиқарган 1993 йил намунасидаги пул белгиларига ўтказилиши тўғрисида ва 1961—1992 йиллар намунасидаги пул белгилари аста-секин муомаладан олиниши тўғрисида Россия ҳукумати ва Марказий банки билан битимга эгадир. Ўзбекистон ва Россия корхоналари, шунингдек рубль зонасида бўлган бошқа давлатлар ўртасидаги нақд пулсиз ҳисоб-китоблар ўзгармайди.

2. Ўзбекистон ҳудудида янги валютага ўтилиши, Россиядан унинг олиб келиниши ва жойларга етказилиши билан жорий қилинади. 1961—1992 йиллар намунасидаги барча пул белгилари, ушбу масалалар ҳал этилгунча муомалада бўлиб, республика ҳудудидаги истисносиз барча муассасалар ва ташкилотлар уларни қабул қилиб олишлари зарур. Янги пул белгилари жамғарма кассалари ва Марказий банкнинг жойлардаги муассасалари орқали чекланмаган ҳажмда ва белгиланган тартибда алмаштирилади.

Бу ҳақда ва муддатлар ҳақида қўшимча равишда хабар қилинади.

Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки.

* Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллиги олдидан

МАДАНИЯТ ХОДИМЛАРИ — ИСТИҚЛОЛГА

⊙ Мустақиллик байрами кунлари республикамиз, хусусан пойтахт Тошкентда қандай маданий тадбирлар ўтказилади? Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги маданий-маърифий ишлар ва халқ ижодиёти бошқармаси бошлиғи Рустам Хўжаев билан ана шу ҳақда суҳбатлашдик.

⊙

— Рустам ака, халқимизнинг энг улуғ байрами Мустақиллик тантаналарига ҳам саноқли кунлар қолмоқда. Мана шу шодиёналарга қандай тайёргарлик кетаётганлиги ҳақида суҳбатлашсак.

— Маълумки, шу кунларда маданият ва санъат икки ойлиги давом этмоқда. Июль, август ойлари давомида бўлиб ўтадиган икки ойлик маданий ва санъат кунлари доирасида театрларимиз ўзларининг энг сара асарларини тайёрламоқдалар, байрам тантаналари куни шу спектакллар томошабинлар ҳукмига ҳавола этилади. Концерт ташкилотлари ҳам байрамга атаб Истиқлол, ватанимиз, бепоён диёримиз ва халқимизнинг дили ва руҳидаги истаклари тараннум этилган янги концерт дастурлари тайёрламоқдалар. Халқ ижодиёти, маданий-маърифий муассасалардаги 2677 та клуб, 115 та маданият ва истироҳат боғларида, 6765 та оммавий кутубхоналарда санъат байрамлари, бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг янги дастурлари тайёрланиб, кенг томошабинлар оммасига ҳавола этилмоқда. Таниқли ёзувчи ва шоирлар, маданият ва санъат арбоблари, олимлар ва тарихчилар билан мулоқотлар, ёш ижрочиларнинг кўрик-беллашувлари, миллий анъаналаримиз, урф-одатларимиз бўйича кўрик-танловлар, кўргазмалар ташкил этилмоқда. Мазкур бўлиб ўтаётган барча тадбирларнинг энг сара маҳсуллари Мустақиллик арафасида катта байрам тантаналарида намойиш этилади.

— Бугунги кунда республика миқёсидаги маданият муассасаларида қандай тайёргарликлар олиб борилмоқда, шулар ҳақида ҳам икки оғиз сўзлаб берсангиз?

— Республика халқ ижодиёти маданий-маърифий илмий услубиёт марказида республикамиз бўйича бир неча кўрик-танловлар бўлиб ўтмоқда. «Марҳабо талантлар», «Рақс—93», «Алла—93», «Қизиқчи—93», кўрик-танловлари ва бошқа тадбирларнинг энг иқтидорли қатнашчилари пойтахтда ўтказиладиган тантаналарга таклиф этилади. Жиззах вилоятининг Бахмал туманида Республика фольклор жамоалар раҳбарларининг йиғилиш-кенгаши ўтказилиб, унда республикадаги энг яхши ҳаваскор жамоаларининг дастурлари намойиш этилади ва мазкур дасталарнинг сара ҳаваскорларидан ташкил топган янги дастур асосидаги концерт ҳам пойтахтда қўйилади. Шунингдек, «Кўзгуда Ўзбекистон» деб номланган ҳаваскор сураткашларнинг кўргазмаси очилади. Бунга ҳам айни кунларда қизғин тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Болалар бадиий ижодиёти Республика маркази «Ўзбекистоннинг бахтли болаларимиз» мавзусида ёш мўйқалам соҳибларининг кўргазмасини ташкил этмоқда.

Алишер Навоий номидаги Давлат кутубхонасида «Нодир китоблар» кўргазмаси очилмоқда. Бу кўргазмада асосан ўзбек халқининг маданий мероси бўлмиш ота-боболаримиздан қолган адабиётлар ўрин олади.

Мустақиллик кунига бағишлаб барча вилоятларда халқ амалий санъати: кулолчилик, зардўзлик, заргарлик, каштачилик, мисгарлик, ёғоч ўймакорлиги, наққошлик ва бошқа амалий санъат турларининг кўргазмалари бўлиб ўтмоқда. Мазкур кўргазмаларда совриндор бўлган ижод маҳсуллари тантаналар ўтаётган кунларда Тошкентда намойиш этилади.

Вазирлигимиз қошидаги Репертуар-таҳрир ҳайъати ҳам буюртма асосида бир неча сценарийлар қабул қилдилар. Мазкур сценарийлар асосида вилоятларда, маданият ва истироҳат боғлари, маданият ва санъат саройларида катта тадбирлар амалга оширилмоқда. Сценарийларда республикамиз билан боғлиқ бўлган тарихий воқеалар, мустақиллик йўлида жонларини фидо қилган тарихий сиймолар ва уларнинг фаолиятига кўпроқ урғу берилган.

— Мустақил кунларга халқимиз осонликча эришмади. Бугунги кун учун жонини фидо қилган Дукчи Эшон, Чўлпон, Фитрат, Усмон Носир ва халқимизнинг кўплаб эъзозли фарзандлари борки, уларни албатта тилга олмоқ даркор.

— Тарихи йўқ халқнинг келажаги ҳам йўқ, тарихини билмаган халқ эса келажагини кўра олмайди. Маданият ва санъат аҳлининг асосий вазифаларидан бири ҳам ана ўша фидойилар ва тарихимизнинг буюк зотларини бугунги ёшларга танитиш ва уларнинг қилган ишларини етказишдан иборатдир. Ўзбек халқининг фарзандлари, буюк алломалари дунё бешигини тебратган, десак ҳеч муболаға бўлмайди. Ибн Сино, Ал Хоразмий, Беруний, Баҳоуддин Нақшбанд, Мирзо Улуғбек, Нодира ва бошқа кўплаб халқ меҳрига сазовор бўлиб, халқ учун яшаб ўтган, ўз билими, ҳаётини халқ билан чамбарчас боғлаб, халқ қалбидан чуқур ўрин олиб шу кунларгача яшаб келаётган алломалар борки, уларнинг ҳаёти ва ижодиёти бугунги кун ёшлари учун ҳаётий қўлланма, ҳаёт йўлидир. Мен бекорга халқ билан яшаб келаётган демадим. Чунки Баҳоуддин Нақшбанднинг 675 йиллиги, Захириддин Муҳаммад Бобурнинг 510 йиллиги, Мирзо Улуғбекнинг 600 йиллиги, Нодиранинг 200 йиллиги ва бошқа кўплаб таваллуд кунларини нишонлаш арафасидамиз. Аҳамият берингга, улар биз билан яшамоқдалар ва халқ уларнинг таваллуд кунларини нишонламоқда. Ўзбек халқи ўзининг ана шундай буюк бобокалонлари, момолари борлигидан фахр туйиб, қувонмоқда. Дунё илмиёти халқимиз, ота-боболар яратган ақл уммонига суяниб иш тутмоқда. Бу билан ҳар қанча фахрлансак, қувонсак арзийди. Бизнинг бошқармамиз қошидаги Репертуар-таҳрир ҳайъати бу ўринда қатор ишларни амалга оширмоқда. Драматург Ҳайитмат Расул бошқараётган таҳрир ҳайъатимиз иқтидорли ёзувчи, сценарийчи, олимларга махсус буюртмалар бериб, буюк алломаларимиз ҳақидаги пьесалар, театрлаштирилган сценарийлар тайёрламоқдалар ва барча вилоятларга тавсия этмоқдалар. Мазкур саҳна асарлари асосида катта-катта тадбирлар амалга оширилмоқда. Мустақиллик куни муносабати билан ўтаётган икки ойлик маданият ва санъат кунларида ҳам барча маданият муассасаларида алломаларимиз ҳаёти ва ижодиётига бағишланган тадбирлар, олимлар, тарихчилар, ёзувчи ва шоирлар билан мулоқотлар, ғазал оқшомлари, мақом кечалари бўлиб ўтмоқда. Андижонда Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 510 йиллиги, Нодиранинг 200 йиллиги муносабати билан «Гулла, яшна, жон Андижоним» деб номланган туманлар санъат ва маданият кунлари ва бошқа барча вилоятларда ўтказилаётган тадбирлар шулар жумласидандир. Мазкур тадбирлардаги энг сара, маҳоратли ижро этилган дастурлар пойтахтда ўтадиган тантаналарда халқимиз ҳузурида намойиш этилади.

— Рустам ака, бу йилги байрам яна қандай ўзига хослиги билан аввалгисидан фарқ қилади?

— Шу икки йил оралиғида мамлакатимиз анча оёққа туриб олди. Мустақил давлатнинг маданиятида ҳам олдинга силжиш рўй берди. Ўзбекистонни 160 давлат тан олди. Бу йилги байрамда миллий қадриятларимизни тиклаш, ўзбек миллий урф-одатларини кенг намойиш этиш, оғиздан оғизга ўтиб, шу кунларгача сақлаб келинган халқ ижодиётини бўй-басти билан бугунги авлодга намойиш этиш байрам тантаналарининг асосини ташкил этади. Маълумки, Ўзбекистон ижодиёти қадимда ҳам, ҳозирда ҳам кўплаб ажнабий санъатшунослар, қадимшуносларни ўзига ром этиб келган. Халқимизнинг ана шундай беқиёс дуру гавҳарлари — халқ санъати бор. Миллий цирк, дорбозлар, фольклор дасталари, халқ амалий санъати кўргазмалари, борингки, халқимизнинг барча ижодиёти мана шу байрамда ўз жамолини кўрсатади. Бизларга маълумки, бугунги ёшларимизнинг жуда кўпчилиги ота-боболар касбини катта қизиқиш билан ўрганмоқда. Ўтказилаётган кўргазмалар, танловларда қўли гул ёш истеъдодлар, овозлари бир-биридан ширали ёш хонандалар, хиромлари мафтункор, жилвалари киши қалбига ором бахш этувчи раққосаларимиз ўзларини намоён этадилар. Байрам тантаналарида ёш ижодкорларга ҳам жуда катта ўринлар берилган. Улар ўз маҳоратларини мухлисларига ҳавола этадилар, имтиҳондан ўтадилар ва кўплаб янги мухлислар орттирадилар, деган умиддамиз.

— Бу улкан байрам, байрамларнинг байрами десак ҳам бўлади. Шундай экан шодиёналар Мустақиллик майдонида, умуман пойтахтда қандай ўтади?

— 31 август куни бобомиз Амир Темур ҳайкалининг очилиши маросими билан байрам тантаналари бошланади. Йиғилганлар маросим тугагач Мустақиллик майдони томон юрадилар.

Бу йирик тадбирни мароқли ва мазмунли ўтказиш учун Ўзбекистон халқ артистлари Рустам Ҳамидов ва Абдурашид Раҳимовлар бошчилигидаги режиссерлар гуруҳи ташкил этилган. Мазкур гуруҳ аъзолари бир пайтнинг ўзида барча тадбирларни бошқарадилар. 31 август куни бўладиган тантаналарда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардан келган санъаткорлар ўзларининг махсус дастурларини намойиш этишади. Эл севган санъаткорлар ҳам энг сара концерт дастурларини томошабинларга ҳавола этадилар. Байрам тантаналари кенг миқёсда режалаштирилган. Пойтахтимизнинг ўн битта тумани марказий майдонлари маданият ва истироҳат боғларида ҳам катта байрам дастурлари ташкил этилади. Мустақиллик майдонида, «Меҳржон» боғи қошидаги ўзбек миллий дарбозлар гуруҳининг томошалари намойиш этилади. Халқлар дўстлиги майдонида Сирдарё вилоятининг Анваржон Мўйдинов раҳбарлигидаги дорбозлар гуруҳи ўз маҳоратини кўрсатади. Алишер Навоий номли театр майдонида Турсунали Мамажонов раҳбарлигидаги «Водил чинори» миллий цирк гуруҳининг томошалари бўлиб ўтади. Янгийўл шаҳар анъанавий цирк гуруҳининг дастури, театр майдонида республика болалар ижодиёти маркази студиялари иштирокида концерт қўйилади ҳамда тўгарак қатнашчиларининг катта кўргазмаси очилади. Халқлар дўстлиги майдонида Озарбайжон миллий маданият маркази ўз дастурлари билан томошани бошлаб берадилар ва навбатма-навбат турк, корейс, қирғиз ва республикамиздаги бошқа миллий маданият марказларининг вакиллари миллий либослари, миллий таомлари, халқ амалий санъати, ҳунармандчилигидан барчани баҳраманд этишади!

Шу куни театрларимиз ҳам пойтахт томошабинларини энг сара асарлари кўригига таклиф этади. Алишер Навоий номидаги Давлат академик катта театрида «Тўмарис» балети намойиш этилади. Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрида эса Асрор Самаднинг «Соҳибқирон Темур» спектакли, Аброр Ҳидоятов номли ўзбек давлат театрида Алишер Навоий асари асосида Шуҳрат Ризаев инсценировкаси билан «Искандар» спектакли, Муқимий номли театрда байрам концерти, Максим Горький номли театрда Санкт-Петербург драма театрининг «Болтиқ уйи» спектакли, Ўзбек Ёш томошабинлар театрида Л. Саъдуллаевнинг «Қайтар дунё» спектакли байрамга ташриф буюрганлар ҳукмига ҳавола этилади. Халқлар дўстлиги саройида республика санъат усталари ва ижодкор ёшлар, етакчи жамоалар иштирокида тантанали кеча ва концерт, Муҳиддин Қориёқубов номидаги Ўзбекистон Давлат филармониясининг «Шодлик», «Лазги», «Зарафшон» жамоалари, Ортиқ Отажонов, Ғуломжон Ёқубов, Нуриддин Ҳайдаров, Нуриддин Ҳамроқуловлар раҳбарлигидаги жамоаларнинг концертлари ҳам байрам тантаналари давомида мухлисларга ҳавола этилади. Мукаррама Турғунбоева номидаги «Баҳор» рақс дастаси, ўзбек давлат эстрадасининг «Ялла» вокал-чолғу дастаси, «Ўзбекистон» гуруҳи, элимиз севган қизиқчилар, эстрада ва бошқа санъаткорларнинг янги дастурлари ҳам байрам шодиёналаридан ўрин олган. Мен энг асосий тадбирларни тилга олдим холос.

Суҳбатдош
Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

«Иргидромаш» тажриба ишлаб чиқариш бирлашмаси пойтахтнинг кенжа корхоналаридан ҳисобланади. Ҳозирги кунда бирлашмада республикамиз халқ хўжалиги учун зарур бўлган ускуна ҳамда дастгоҳлар ишлаб чиқарилмоқда.

СУРАТЛАРДА: корхона цехларидан бирининг умумий кўриниши; газ босимини бошқарадиган янги ускуна.

Андрей Пишенко суратлари.

* *Меҳнат жамоаларида*

«НАВБАТЧИ ГАЛИМОВА ЭШИТАДИ»

МАРКАЗИЙ навбатчилик хонасида телефон жиринглади.

— Галимова эшитади.

— Қорақамиш трамвай йўлида вагон издан чиқди, тезда чора кўришингизни сўраймиз.

Венера Галимова тасодифан бўлган ҳодисани тезда бартараф этиш мақсадида Анвар Соипов етакчилигидаги носозликларни тикловчи чилангарларга хабар берди. Зум ўтмай махсус машина техник ҳодиса рўй берган ерга етиб келди. Машинанинг олдинги кўтаргич «қозиқ тиш»лари ишга тушди. Издан чиқиб кетган трамвай ғилдираклари авайлаб қайта жойига туширилди.

Чилангарлар ҳамма ишни тез ва соз бажардилар. Трамвайлар ҳаракати ўз йўналишлари бўйича давом этди...

Носозликни тиклаш ишларини радио алоқалари орқали кузатиб турган В. Галимова чилангарларга миннатдорчилик билдирди.

Венера Галимова 15 йилдан зиёд трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг ҳаракат хизматида марказий навбатчилик жойида ишлаб келаяпти. У навбатчилик қилган куни ҳаракат мароми камдан-кам бузилади. Ҳар куни 353 та трамвай, 294 та троллейбус ҳаракатини кузатиб боришнинг ўзи бўлмайди. Бунинг учун навбатчидан ишбилармонлик, юксак маҳорат, уддабуронлик талаб этилади. Венера Ризаевнада бу яхши фазилатларнинг барчаси мавжуд.

Бир вақтлар диспетчерлик сирларини ўрганиш ниятида К. Баландинга шогирд бўлган бу камтар, ҳушфеъл аёл эндиликда устоз сифатида ҳамкасблари ҳурматини қозониб келаяпти. Укаси Ренат ҳам шу касбда ишлайди. Биринчи навбатда бу тиришқоқ йигитга опаси Венера устозлик қилди. Ҳозирда Валентина Помешакова, Светлана Дубровнаялар Ренатнинг шогирдлари. Опа ва уканинг кундалик иш режасидан ёш диспетчерларга касб сирини ўргатиш, уларни намунали ахлоқ ва одобли қилиб тарбиялашдек муҳим вазифалар ўрин олган. Шунинг учун бўлса керак ёшлар амалий машғулотларини Венера опа ва Ренат акада ўташни жуда-жуда истайдилар.

Диспетчерлик — шарафли ва нозик касб. Ўта билимдонлик билан бу касбга меҳр қўйган инсон қадрланади, эъзозланади. Галимовлар жавлон уриб меҳнат қилиб келаётган ҳаракат хизматида ўз касбининг фидокорларини учратиб қувонасиз. В. Езерская, Р. Барсем, Г. Анученлар ҳар куни миллионга яқин аҳолига намунали хизмат кўрсатиш мақсадида ишга масъулият билан ёндошмоқдалар.

Фаттоҳ АБДУРАҲИМОВ.

* *Минг бир касб*

УСТОЗЛАРИДАН МАМНУН

«ТЎҚИМАЧИЛИК комбинати» Тошкент ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасининг пардозлаш фабрикасида турли хил техникалар мавжуд. Уларнинг бирида газламага ишқор берилса, яна бирида ювилади, бошқасида эса пардозланади. Фабрикада ишлатилаётган техниканинг ишини кузатиш, яъни электр токи билан бекаму-кўст ва намунали ишлашини таъминлайдиган бир бўлим бор. Башарти шу бўлим бўлмаса фабриканинг фаолиятини белгилаш қийин. Бу ерда меҳнат қилаётганлар ўзларига юкланган вазифаларни чуқур тушунган ҳолда амалга оширадилар.

Шуҳрат Назаров етакчилик қилаётган электрчилар бўлимида тажрибали, ўз ишини пухта биладиган кишилар меҳнат қилишади. Электрчилардан Элдор Галиуллин, Рустам Рўзиев, Ан Алексей, Владимир Мартинов кабилар ўз сменаларидаги ёшларга касбнинг сир-асрорларини ўргатадилар, уларни келгусида иқтидорли ишчилар етишиб чиқишига пухта замин яратадилар. Шундай ишчилардан бири Шавкат Эшбўриевдир.

— Шавкатнинг электр ихтисослигига бўлган қизиқиши кучли, — дейди унинг ҳамкасби Рустамжон Рўзиев. — Ишлаётганига энди тўрт йил бўлишига қарамай, мураккаб техникаларни мукаммал ўзлаштириб олди. Бугунги кунда ўзи мустақил равишда ишламоқда. Меҳнат интизомига қатъий риоя этади. Шавкат айнан ана шу сифатларни ўзида мужассамлаштирган йигитларимиздан.

Шавкат ҳамиша иш билан банд бўлади. Гоҳ таъмирлашга тўхтатилган машина ёнида, гоҳ эса электр ускуналарини тузатаётганининг устидан чиқасиз.

— Устозларим Шуҳрат Назаров ва Рустам Рўзиевлардан бир умр миннатдорман, — дейди Шавкатжон. — Чунки уларнинг кўмаги туфайли ўз касбимни пухта ўргандим. Улар эса бизнинг ишимизни доимо назорат қилиб туришади.

Электр бўлимида ҳар кунгидан бугун ҳам иш қизғин. Кимдир электр двигателни қисмларга ажратаяпти, яна биров уни мойламоқда. Барчасида Шавкатнинг ҳиссаси бор. «Меҳнат қилган — элда азиз» деб шуни айтадилар-да. Шавкатжон ҳам ўз жамоасининг азиз кишисидир. Шунинг учун ҳам жамоанинг унга бўлган ҳурмати катта.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

ИНСТИТУТларда талабаларни саралаб қабул қилишда ҳалоллик, ҳолисанилло синаш даври бошланаётганидан ғоят шодмиз. Тест услубидаги имтиҳонлар ўз меваларини беражак. Энг муҳими, бўлажак талабаларнинг қобилияти, билим даражаси, танлаган касбига меҳри алоҳида синовлардан ўтади.

* *Кўпнинг кенгашига*

ЁШЛАР ҲУНАР ЎРГАНСИН

Шундай бўлса-да, мактаб ҳақиқий илм-ҳунар маскани бўлиб қолиши керак. Айниқса касбга эътиборни кучайтириш зарур. Шунингдек, мактабларда дурадгорлик, темирчилик, тикувчилик, токарлик (ёғоч ишлашда) электрчи, пазандалик касблари пухта ўргатилса, кўзланган мақсадларга эришиш янаям осон кечади.

Афсуски, кўпгина мактабларда бу касб ўргатиш соҳалари оқсаган. Менимча, илгарилари ярим кун илм, ярим кун касб ўргатилганини ҳисобга олиб, бугунги кунда ҳам шунга алоҳида эътибор зарур. Улуғ алломалар Ибн Сино, Ал Хоразмий, Навоий, Бобур замонасида ҳам мадрасаларда талабалар ганч қориш, ғишт териш, ёғочни ишлаш, ўймакорлик, наққошлик, зардўзлик, сўзана тикишу гилам тўқиш билан оламга машҳур кашфиётлар яратганлар.

Ибн Сино айтади: «Ёшларга, қиздир, боладир илм бирла ҳунар ўргатилса, улар онгида ножўя хатти-ҳаракатлардин ҳоли бўладилар». Бу теран маъно, мазмунга эътибор берсак, ҳар бир ёш ўз эртаси учун замин ҳозирлаган бўларди.

Анвар АҲМЕДОВ,
халқ маорифи аълочиси.

* *Туман ҳокимликларида*

ФАОЛЛАР КЕНГАШИБ ОЛИШДИ

КУНИ кеча Бектемир тумани ҳокимлиги мажлислар хонасига туман маҳалла комитетлари раислари, корхона ва муассасалар раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотларининг котиблари тўпланишди.

Йиғилишда бугунги кундаги энг долзарб масалалар — Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик кунига ҳозирлик кўриш, иқтисодий ислоҳотларни изчил амалга ошириш, аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш ва бошқа масалалар атрофлича муҳокама этилди.

Туман ҳокимининг ўринбосари Хайринисо Мирзажонова «Мустақилликнинг икки йиллиги олдидан туманда олиб борилаётган ишлар тўғрисида»ги маърузаси тингланди.

— Бу йилги байрам олдинги йиллардагига қараганда ўзгача руҳда, катта шодиёна ила ўтиши муқаррар, — дея сўз бошлади Хайринисо опа. — Негаки, эндигина мустақиллигининг икки йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўраётган республикамиз фуқаролари Ўзбекистоннинг келажагига катта умид билан қараб қолмасдан, республикамиз ҳудудидаги катта ўзгаришлар, жаҳоннинг Ўзбекистонга бўлган қизиқишлари ва мустаҳкам алоқа ўрнатиш учун хайриҳоҳлик билдираётганини ўз кўзлари билан кўриб турибдилар. Шу нуқтаи назардан бу йилги байрамни бектемирликлар ҳам муносиб туҳфа, яхши кайфият ила қарши олиш учун тинмай меҳнат қиляптилар. Ғайратга ғайрат қўшиб, толмасдан баракали меҳнат қилаётган ҳар бир ишчи, раҳбар ва туман фуқароларининг кайфияти аъло.

Энг қувончлиси, туман маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгаши, мотор заводи жамоаси, Олим Аширов ва «Истиқбол» маҳаллалари ташаббусини йиғилган туман фаоллари қўллаб-қувватлашди. Улар 14 август куни ёппасига ҳашарга чиқишиб, унда ишлаб топилган маблағни мустақиллик байрамини ўтказиш учун сарф этажакликларини билдиришди.

Хуллас, шу куни туман фаоллари ўзаро фикрлашиб, байрамни муносиб ўтказиш юзасидан кенгашиб олишди.

Йиғилишда кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

Аделя Сафиулиннинг шаҳардаги канопни қайта ишлаш корхонасида ишлаётганига эндигина 5 йил бўлди. Шунга қарамасдан у ўзининг самарали меҳнати билан жамоада танилган. У ҳозир корхонанинг моҳир ишчиларидан бири.

СУРАТДА: Аделя Сафиулина иш устида.

Усмон Усмонов сурати.

* *ХДП ташкилотларида*

МУҲИМ МАСАЛАЛАР МУҲОКАМАСИ

ЎЗБЕКИСТОН ХДП Сергели тумани кенгашининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда партиянинг долзарб вазифалари тўғрисида Ўзбекистон ХДП Сергели тумани кенгашнинг биринчи котиби Ёқутхон Исоқованинг маърузаси тингланди. Сўнг йиғилишда иштирок этган партия фаоллари ва бошланғич партия ташкилотлари котиблари кун тартибидаги асосий масала — тил ҳақидаги Қонуннинг туманда қандай бажарилаётганини муҳокама қилишди.

Сўзга чиққан «Файз» мебель ишлаб чиқариш корхонаси бошланғич партия ташкилоти Александр Саринсов, рангли металлни қайта ишлаш корхонаси, 3-автокомбинат, махсус мебель ишлаб чиқариш корхонаси, туман жамғарма банки ва соғлиқни сақлаш бўлими бошланғич партия ташкилотларининг котиблари И. Раҳимов, У. Тожибеков, Ш. Ҳожиметов, П. Йўлдошев, О. Ҳамидуллаеваларнинг ахборотларида ҳам тил ҳақидаги Қонуннинг бажарилишида камчиликлар юз бераётганлиги таъкидланди.

Тумандаги соғлиқни сақлаш бўлими ва махсус мебель корхоналарида эса бу борада бироз ижобий ўзгаришлар бўлса ҳам аммо ҳали Қонунни тўла-тўкис амалга оширишда қилиниши лозим бўлган ишлар талайгина.

Йиғилиш кун тартибидаги учинчи масала юзасида туманда янги ташкил этилган нафақа жамғармаси бўлими бошлиғи Холида Низомова маърузаси тингланди.

Ўзбекистон ХДП Сергели тумани кенгаши фаоллари, бошланғич партия ташкилотлари котибларининг йиғилишида кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Эҳсон ХОДИЕВ.

КАККУ

(ҲИКОЯ)

МАКТАБ мудираси 9-синф хонасига оқ-сариқдан келган, атайлаб майда жингалак қилинавериб хира тусга кирган сочлари елкасида бесаранжом тўзғиган, жиккаккина, қирқ ёшлардаги аёлни бошлаб кирди. Мудира болаларни таништирар экан, аёл сочларидек жигарранг катта-катта кўзлари билан қизиқиш ила термулиб ўтирган ўқувчиларни бирма-бир пармалагандек бўлди.

Мудира бу аёл одоб-ахлоқдан дарс олиб боришини билдириб, синфдан чиқиб кетгач, янги муаллима болаларга салом берди. Унинг дўриллаган титроқ овози ойнани тирнаганда ғирчиллаб чиққан товушни эслатибми-ей одамнинг ғашига тегарди.

— Исмимни эслаб қолдиларингми? — бидирлаб кетди у бирдан. — Яна эслатаман... Шойиста Сўпиева! Шойиста опа десаларинг ҳам бўлаверади... Истасаларинг Шойиста Эшоновна денглар... Менга бари бир...

У негадир ҳиринглаб, синф дафтарини очди-да болаларни бирма-бир рўйхат бўйича исм-шарифини айтиб, турғизиб ўтказди.

Нигорага аёл ёқмади. Юрагида унга нисбатан қандайдир қаршилик ҳисси пайдо бўлди. Унинг ташқи кўринишидан тортиб то кийинишию, ўзини тутиши ва гапларигача ҳазм қила олмади.

Опа одоб ва ахлоқ ҳақида нигоҳларини қора амиркон туфлиларининг учига қадаганича синфнинг эшиги билан даразаси ўртасида бетиним юриб гапирарди.

Нигора ҳамма қатори уни тинглар-у кўз ўнгида эса бирдан онаси Раънохон гавдаланди. Ўзи истамаган ҳолда муаллимани у билан таққослай кетди... Икковларининг ёши тенг. Жуда бўлса бир-икки йил фарқи бор, холос. Лекин Нигоранинг ойиси бунақа пардоз қилмайди. Қизига ҳамиша «пардоз билан ҳуснингни бузма. Озода юришни, ораста, дид билан кийинишни одат қил» деб ўргатади... Онасининг ўзи ҳам шундай. Уй-жойининг саранжомлигини ҳам биринчи ўринга қўяди. Китоб онасининг жони-дили, лекин уй ишлари, оила ташвишларини афзалроқ билади. «Яхши кўрган ишингга қанча кўп ташна бўлсанг, рўзғор ишларини шунча тезроқ ва тузукроқ бажарасан» деб қўяди. Кийинишда ҳам бамаънилик тарафдори. Ёшига яраша либос танлай билиш кераклигини уқтиради. Нигорага онасининг бу қарашлари-ю одатлари жуда ёқади.

Нигора хаёл оғушидан чиқиб, тинимсиз гапираётган опага қаради. Унинг тепа лаби устидаги сўгалга ўхшаш катта оқиш холига кўзи тушди-да ижирғаниб кетди. Қошларини қалам билан йўғон ва хирароқ қилиб бўяган. Яқинда телевизорда Фарангистон гўзаллари ҳақидаги кўрсатувда бундай бўялган қошлар ёшлар модасининг «сўнгги қийқириғи» деб овоза қилишган эди. Тиззадан икки қарич кўтарилган кўйлаклар кийган ёш фаранг қизчаларига тақлид қилиб калта «варёнка» юбка кийган бу кап-катта хотин унинг кўзига тасқара бўлиб кўринди... Нигора «Бачкана!...» деб юборганини ўзи билмай қолди ва ялт этиб ўртоқларига қаради. Лекин ҳамма жим ўтирар, ҳеч ким унинг бу «луқма»сига аҳамият ҳам бермаганини кўриб ҳайрон бўлди-ю, ўзини дарҳол ўнглаб олди.

— Ҳа, албатта, бачкана, — деди Шойиста опа. — Ҳар бир киши дид ва фаросат билан кийиниши лозим. — У бошини сарак-сарак қилиб орқа елкасида тўзиб ётган хира сочларини баттарроқ тўзғитиб ташлади.

Нигора «луқма»си опанинг гапи орасига тасодифан тўғри тушиб қолганини англади-да, мийиғида кулиб қўйди.

Дарсдан кейин уйга кетаётган қизларни опанинг ғичирлаган овози тўхтатди.

— Эй, шошманглар, тўхтаб туринглар... — у қизлар орасидан ўтиб Нигорага яқинлашди-да тирсагидан ушлаб ўзига тортди. — Сенинг отинг нимайди? — Унинг кўз қараши-ю ўзини тутишида қиз ношоён беҳаёликни илғади-да истар-истамас:

— Нигора, — деб жавоб қилди.

— Менга қара, устингдаги жемперинг ғалати экан-эй. Менга жуда ёқиб тушди-да. Қандай қилиб дарс ўтганимни билмадим, — ҳиринглади у. Нигоранинг энсаси қотди. Муаллима эса ҳамон бидирларди: — Неча сўм экан? Битта топиб берсанг-чи... Барча таниш-билишларга айтиб қўйганман... Лекин сеники жуда чиройли экан-эй.

— Буни ойим ўзлари тўқиб берганлар, — деди Нигора, опанинг бидирлашдан бирпас тўхтаб қолганидан фойдаланиб.

— Айт, менга ҳам тўқиб берсин, — муаллиманинг овозида ялинчоқлик пайдо бўлди, у ҳамон қизнинг тирсагидан тутиб турар, Нигора эса унга бўлган ижирғаниш ҳисси кучайиб бораётганини сезиб, аста қўлини бўшатди:

— Айтиб кўраман, — деди-да, дугоналарини ҳам кутиб ўтирмай, бурилиб уй томон жадаллаб кетди.

Энди Нигора одоб ва ахлоқ дарси ўтиладиган куни юз минг важ билан уйда қоладиган одат чиқарди. Шундай кунларнинг бирида у хонасида китоб-дафтарларини тартибга солаётганида тўсатдан кўча эшиги очилиб, онасининг ким биландир уйга кириб келгани эшитилди. Нигора қулоқ солди. Онасининг энг яқин дугонаси Васила опанинг овозини таниди.

— Ҳайронман, — деди Раънохон, — яхши иплар дўконларда топилса ҳам майли эди-я, тўқиб берардим қизим учун. Шунча ахтардим, ерда ҳам йўқ, кўкда ҳам... — онасининг куйингани овозидан шундоққина билиниб турарди.

— Тайёрини олиб берақол, ўртоқ, — маслаҳат берди Васила опа.

Дугоналар эшик тагида бироз ивирсишди-да, ошхонага кириб кетишди.

Нигора мактабдан қолганини ойиси билиб қолиб койишидан қўрқиб, хонасида пусиб ўтиравердн. Онасининг бугун дам олиш куни эканлигини қиз энди эслади.

Ошхонадан оловга қўйилаётган чойнакнинг тарақ-туруқию, идиш товоқларнинг жаранг-журинги билан бирга яна онасининг овози эшитилди:

— Болам учун ҳамма нарса қилишга тайёрман, лекин шундай қимматбаҳо нарсани олишга пул керак. Қаердан оламан? Хуллас, бошим қотди, ўртоқ...

— Ўзингнинг пулингга олиб беришинг керак эканми? — Васила опанинг овозида ҳайрат оҳанглари пайдо бўлди.

— Ҳа-да... — жавоб берди Раънохон.

— Во-ой, нега бошингни қотирасан? Қизинг: «ойим топа олмабдилар», десин қўйсин. Осмон узилиб ерга тушармиди?.. — Васила опа ўз маслаҳатидан ўзи мамнун бўлиб кетди.

— Тушади-да, — хўрсиниб жавоб берди Раънохон, — Нигорага «чорак баҳоларини ўйлаб кўр» деб шаъма қилибди... Яна бир қизга япон рўмолини буюрибди. Кимларгадир тағин алла нарсалар топиб келасан, дебди...

— Ҳой, ҳой менга қара, — Васила опа тутоқиб кетди. — Нималар деяпсан сен ўзинг? Ё иситма-пиcитманг борми?

— Борини айтяпман-да, ўртоқ. — жавоб қилди Раънохон.

Улар анчагача жим ўтирдилар. Васила опа сукутни бузди:

— У муаллиманинг оти нима экан?

— Нигора Сафиева дедими, Сўпиева дедими... Исми Шойиста.

— Нима-а?! — Васила опа ҳали ютиб улгурмаган қултум чойидан қалқиб кетди.

— Вой, шўрим... Қўрқитиб юбординг-ку, ўртоқ, — Раънохон саросимага тушиб, дугонасининг елкасини кафти билан ура бошлади ва Васила опа йўталишдан тўхтагач. — Нима бўлди? Мунча ҳаяжонланмасанг? — деб сўради.

Ўзига келган Васила опа саволига савол қилди:

— Мен билан бир бўлимда ишлаган Саидкаримни эслайсанми?

— Ҳа, ёдимда... — ҳайратомуз жавоб берди Раънохон.

— Мана шу Шойиста Сўпиева деганинг ўша Саидкаримнинг хотинида!.. Аввалги хотини... Ўша!.. Ҳў, имонсиз! — Васила опанинг овозида нафрат оҳанги пайдо бўлди.

Ҳар қандай мушкул масала ва муаммоларни оғирлик, вазминлик билан ечилишининг тарафдори бўлган бу камгап, сермулоҳазалик аёл ҳозир ҳеч ўзига ўхшамасди.

— Учта бўйи етган боласини эрига, ўша Саидкаримга ташлаб, ўзидан бир неча ёш кичкина жазманига тегиб олибди. Насиҳат қилганларга: «Бу муҳаббат, у ёш танламайди» дебди яшшамагур... Кап-катта бўйи етган ўғли ундан воз кечиб кетибди. Жазмани ҳам хотини, болаларини қон қақшатиб қўйибди... Оқибатда икки оила вайрон, фарзандлар тирик етим... Битта эркак деб..., ҳа бошараси қурсин бундайларни... Яна уялмай-нетмай одоб-ахлоқдан дарс бергани мактабга келганини қара-я!

Дугоналар яна анчагача гаплашдилар. Нигора хонасидан чиқа олмай ҳамасини эшитди. Хўрлиги келиб кетди, ич-ичидан эзилди. Мактабга кетган укаси Салимбекни шу дам кўргиси, бағрига босиб эркалатгиси келди. Лекин шу укасига бўлган ширин, меҳрга тўла ҳиссиёт билан бирга муаллимага нисбатан юрагида туғён урган нафрат вужудини ларзага келтирди. «Мана шунга ўхшаган битта имонсиз аёл бизларни ҳам дадамсиз қолдирди», деган ўй унинг дилини ўртаб ўтди. Бўғзига тиқилиб келаётган аламли фарёдни тийишга уринди-ю, тия олмади, оғзини кафти билан қаттиқ беркитганича овоз чиқармай йиғлаб юборди. Дув этиб оққан ёшларидан бир зумда яноқларию, оғзини тутиб турган қўли, тиззасида очиқ ётган китобнинг варақлари жиққа ҳўл бўлиб кетди. Қизнинг онасига шундай раҳми келди-ки, чиқиб уни қучоқлаб, бағрига бошини қўйиб, бир пас ёнида бўлишини истади. Қандай мунис-а унинг онаси, ойижониси... Дадаси ташлаб кетган бўлса ҳам, болаларига ҳеч қаттиқ тегмайди, айланиб-ўргилади. Ойиси чиройли аёл. Нимаси дадасига ёқмадийкин? Ойиси шундай меҳрибон, юзидан табассум аримайди, хушчақчақлиги учун уни барча яхши кўради. Нега у дадасига ёқмади экан? Наҳот у, ўша аёл ойисидан чиройли, ойисидан яхшироқ бўлса? Йўқ! Яхши бўлганида бировнинг дадасини олиб қўймас эди... Ёки ҳаётнинг у ҳали тушунмайдиган томонлари бормикин! Нега катталарнинг юраги шунчалик бешафқат экан. Катталар: «болалик уй бозор, боласиз уй мозор», деганларини Нигора кўп эшитган. Наҳот шу катталар отасиз ёки онасиз уй ҳам мозордан баттарлигини билишмаса. Ота ё она беш-олти кунгина бирон сабаб уйда бўлмаса фарзандлар учун уй қанчалик ҳувиллашини наҳот улар билмаса! Нигора деворда илиғлиқ дадасининг кулиб тушган суратига қараб юрагини эзиб ўтган аламданми ёки соғинчданми бехос ҳўнграб йиғлаб юборди...

Нигора бир неча кун хомуш, юраги ғашланиб юрди. Ва ниҳоят одоб ва ахлоқ дарсига киришга жазм этди.

— Ўтган дарсларимга нима учун кирмадинг? — деб сўради муаллима.

Нигора қисқа жавоб қилди:

— Истамадим...

Бу кескин жавобдан эсанкираб қолган Шойиста опанинг катта-катта жигарранг кўзлари баттар олазарак бўлиб кетди. Болалар ялт этиб Нигорага қарашди. Бу беозор, барчага қўлидан келганича фақат яхшилиқ қиладиган қизининг кўзида сўз билан ифодалаб бўлмайдиган нафратни кўриб ҳайратда қолдилар.

— Нима учун истамадинг? — сўради Шойиста опа юпқа лаблари титраб.

Нигора юзини дераза томон буриб олди.

— Мен билан ҳали гаплашишни истамаяпсизми, яхши қиз? — муаллиманинг овозида ғазаб қайнади. — Шошмай тур сен, дарсдан кейин бир гаплашайлик-чи... Ўт-ир! — деди у қўпол оҳангда.

Нигора жойига ўтираркан: «Қизиқ, нега у мени синфдан чиқариб юбормадийкин?», деб ўйлади. Муаллима болаларга дафтарларини очишни буюрди-да, дарс мавзусининг сарлавҳасини ёздирди. Синф тахтасига бўр билан ўзи ҳам «Оила ва оилани сақлаш» деган сўзларни расм чизгандек чиройли қилиб чизиб қўйди. У оила ва оилани сақлаш тўғрисида шундай яхши, маъноли гапларни айтди-ки, ҳар бир ўқувчи уни тинглаб, унинг оиласи энг ибратли, энг бахтли, энг фаровонли бўлиши керак деган ўйга бориб, кўзлари ҳавас ва ҳайратга тўлиб ўтиришарди... Нигорани эса муаллиманинг ҳар бир сўзи чаёндек чақар, юрагида ғалаён уйғотиб, бор нафратини тўкиб-сочишга ундарди. Унга «ўзингиз ва оилангиз ҳақида ҳам бизларга гапириб беринг» дейишдан ўзини зўрға тийиб ўтирган Нигора бирдан:

— Домланинг айтганини қил, қилганини қилма! — деб юборганини ўзи билмай қолди.

— Бу нима деганинг? — Шойиста опанинг қўллари қалтираб кетди, юзи парча-парча бўлиб қизарди. Лабининг устидаги сўгалга ўхшаш холи кўпроқ бўртиб чиққандек бўлди. — Бу нима деганинг деб сўраяпман сендан?.. — энди у жаҳлини тийиб олиш учун ожиз эди.

— Мақол! — деди киноя аралаш Нигора ўрнидан ҳам турмай.

— Жуда ҳам доно, билимдонга ўхшайсан! — узиб олди қизни у.

Нигора индамади-ю, лекин ўқитувчи «Саволлар борми?» деб сўраганида қўлини кўтарди. Бошқа ҳеч ким савол бермаганини кўрган Шойиста опа ноилож қизнинг саволини тинглашга мажбур бўлди.

— Мана, сиз оила ҳақида яхши, эзгу гаплар айтдингиз. Садоқат, вафо ҳақидаги фикрларингиз аъло даражада. Оиладаги муҳит болаларнинг, яъни жамиятимизнинг келажаги бўлмиш фарзандларнинг тарбиясига катта таъсир кўрсатади, деб айтдингиз. Лекин мен бу гапларга ишонмайман.

— Бу гаплар тўғрилигига гумонинг борми? — Шойиста опа Нигорага еб қўйгудек қараб қўйди.

— Йўқ, гумоним йўқ. Лекин ҳаёт бу китоблардаги чиройли сўзу иборалар, нутқдаги гўзал фикрлар билан ўлчанадиган нарса эмас. Негадир мен ҳаётда фақат бу гўзалликларнинг тескарисини кўраяпман.

— Масалан? — энди муаллиманинг нигоҳида қандайдир безовталик, хавотирлик пайдо бўлгандек эди.

— Масалан, мен сизнинг оилангизни билмайман. Лекин сиз одоб ва ахлоқдан дарс берасиз, айтингчи, ҳозир бизларга айтган гапларингизга ўзингиз оилангизда амал қиласизми?..

— Нега менга бу саволни бераяпсан? — бўзариб кетди Шойиста опа.

— «Масалан» деганингиз учун... Майли, мана сизга бошқа мисол, — Нигора ўқитувчининг кўзларига тикилиб гапирарди. — Менинг ота-онам ўша сиз «идеал», яъни ҳар томонлама тўғри, уйғун, ибратли, ҳар ким ҳавас қиладиган деб айтган оила яратишган эди. Онам ҳам ўша сиз айтгандек садоқатли, вафодор, ўзини оила, фарзандга бахшида этган аёл эди. — Нигоранинг овозида ғазабли оҳанглар тобора кучайиб борарди. Шу дамда у шунча пайтдан бери синфдошларидан сир сақлаб келаётган аламли армонлари очилиб кетаётганлигини, на энди унинг оиласи оғизга тушиб, ўзи тирик етим деб аталиши мумкинлигини ўйларди. Унинг бутун вужуди рўпарасида кесакдек қотиб қолган ўқитувчиси-ю, унга ўхшаш бераҳм, бемеҳр аёлларга қаратилган нафратга айланган эди. Лекин дадамга битта «какку» йўлиқди-да, дадам садоқат, вафога қарамай бизни ташлаб кетди... «Какку» деганимга ажабланяпсизми? Тухумини ҳар хил қушларнинг инига ташлаб қўйиб, ўзи алло қилиб умрини ўтказадиган шунақа қуш бор. Ёш бўлсам ҳам мен ана шундай «какку»лар кўпайиб кетаётганини, аёл, она деган тушунчаларни поймол қилаётганларни кўп кўрдим...

Уларни мен аёллар деб айта олмайман, инсон қаторига қўша олмайман. Айниқса, битта эркак деб ҳам уни, ҳам ўзини оиладан, ўзлари яратган фарзандларидан кечган, оналикни бажо келтиролмаган аёлларни...

Нигора тўлқинланиб, тўхтамай гапирарди. Шойиста опа эса ранглари оқариб, жойида ҳайкалдек қотиб турар, бу ҳали ҳаётнинг маъносига тўла тушуниб етмаган, лекин ҳақ, одил сўзларни сўзлаётган ўспирин қизчанинг оғзига тикилганича уни тинглarди. Қизнинг гаплари унинг назарида ўт бўлиб ҳар ён сочилаётгандек бўлди. Сўгални эслатувчи холли лаблари юпқалашиб, дир-дир титрар, Нигора эса ўқитувчининг кўзларига тикилганича, худди унга ҳукм чиқараётгандек гапини давом эттирарди:

— «Какку»лар ютиб чиқаверса, садоқатли, вафодор, уйим-жойим, бола-чақам деган аёллар ютқазаверса бу дунёда, бизга керакмикин бугун сизнинг одоб ва ахлоқ деган дарсларингиз? Одобли, яхши хулқлилар аҳмоқ бўлиб қолаверарканда ҳаётда... — Нигора унга ҳайрон ва ҳайратда тикилиб тинглаётган синфдошларига бир-бир қараб қўйди.

Кейин у синфдошларининг ҳайратга тўлган нигоҳлари остида аста китоб-дафтарларини йиғди-да, уларни узоқ йили дадаси совға қилган, бироз уриниб қолган жилдига солиб синфдан чиқиб кетди...

Нодира РАШИДОВА.

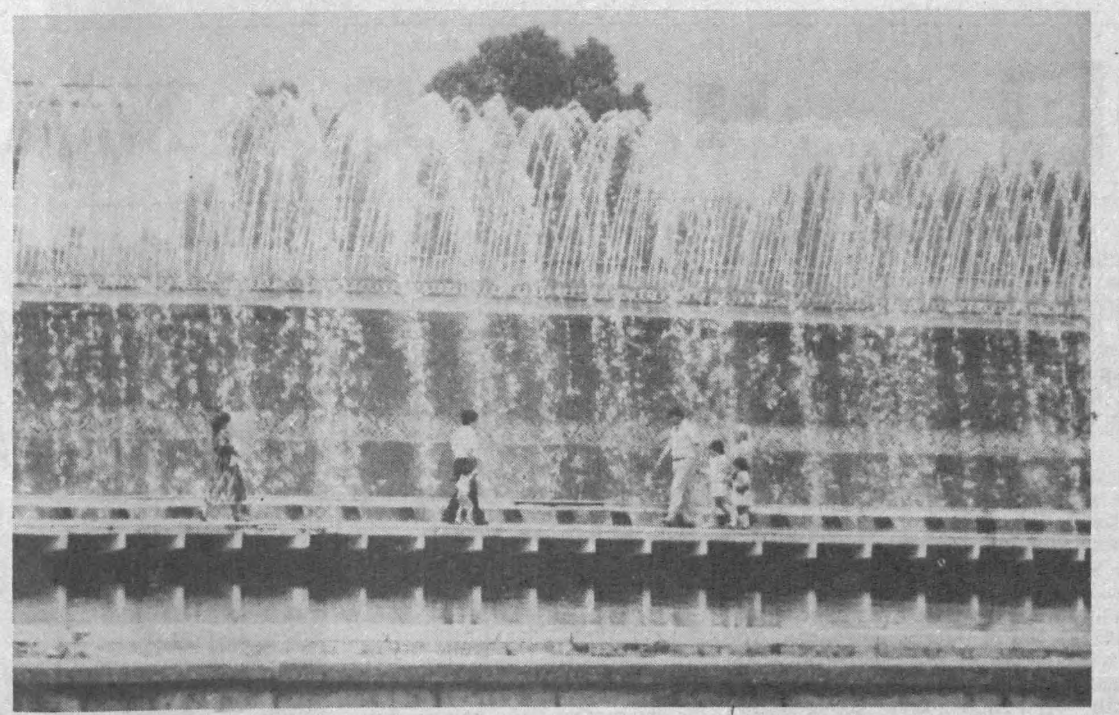

Фавворалар олди сўлим-сўлим.

Андрей Пишненко сурати.

* *Билиб қўйган яхши*

ПИЁЗ—ЕТТИ ДАРДГА НИЁЗ

КУНДАЛИК ҳаётда қуюқ, суюқ овқатларга солиб ёки салатлар билан бирга қўшиб кўплаб истеъмол этиб туриладиган пиёзнинг шифобахшлиги тўғрисида шундай мақол бор: «Пиёз — етти дардга ниёз».

Баъзи табиатшунослар пиёз Нил дарёсининг бўйларидан келиб чиққан деб ҳисоблашмоқда. Бу нотўғри. Эндиликда аниқ далиллар билан исбот этилишича, пиёзнинг ватани Тяншань тоғ ён бағирларидир. Бу ерда «Суган тоғ» деган жой бор. Мазкур масканни Тяншаннинг шарқий томонида яшовчи халқлар «Фзунг-Линь» деб юритишади. Яъни «Ниёзли тоғ» деганидир.

Тоғ ёнбағри ва текисликларда ёввойи пиёзнинг яшил барглари қишин-ёзин гуркираб туради. Ўрта Осиё халқларида шолғомдай қаттиқ ёввойи пиёздан узум сиркасига ботириб «Пиёзи анзур» деган тамадди тайёрлаш усули ҳозир ҳам бор. Бу ўлкада яшаган ибтидоий одамлар териб-термаклашдан деҳқончиликка ўтиш даврларидаёқ пиёзни Фарғона водийсининг суғориладиган ерларига, Зарафшон ва Амударё қирғоқларидаги жойларга энг яхши сабзавот сифатида экиб маданийлаштиришган. Бу ердан Яқин Шарқ мамлакатлари, улардан Европага тарқалган. Америка қитъасига эса пиёз Хитой ва Япония орқали ўтган.

Ботаника фанининг тарихи ҳамда қадимий ёдгорликлар, қабр тошлари ва қояларга чизилган жуда кўплаб пиёз суратига қараб фикр юритадиган бўлсак, инсоният бу неъматни беш-олти минг йиллардан буён экиб келганлигининг гувоҳи бўламиз. Пиёзнинг шифобахшлигини жаҳондаги барча халқлар билади. Дарҳақиқат, «Пиёз — етти дардга ниёз»дир. Гап шундаки, унинг таркибида фитонцид деб аталувчи аччиқ ҳидли модда бор. Мана шу модда атиги бир минут фурсат ичида миллиардлаб бактерияларни қириб ташлайди.

Масалан, ёнғоқдаккина кичик бир пиёзни чайнаб, сўнг сўлаклар текширилганда оғиз бўшлиғида битта ҳам микроб қолмаганлиги аниқланган. Ёки ўтказилган мана бу тажриба ҳам қизиқарли: идишдаги шўрвани зарарли микроблар билан заҳарлаб, устига тўғралган пиёз сепиб қўйилган. Маълум вақт ўтгач, офатли бактериялар кўпайишдан тўхтаб, аста-секин қирила бошлаган, шўрва эса ейишга яроқли бўлиб қолган.

Халқ табобатида пиёз анчагина касалликларни даволашда қўлланилиши бизга маълум. Яъни қўрга қўмилганини ярага боғлаш, шамоллаганда, гриппга чалинганда пиёзнинг сутсимон сувини бурунга томизиб нафас йўлларини очиш ёхуд кўк пиёз қўшилган қатиқ уйқусизликдан халос этиши кабиларни эслатиб ўтиш жоиздир.

Булардан ташқари пиёзнинг турли навларидан юқори нафас йўлларининг яллиғланишида, сил, атеросклероз, астма, овқат ҳазмининг бузилиши, гижжаларга қарши курашда ҳам фойдаланилган. Табобат илмининг бобокалони Абу Али ибн Сино дейдики, ейиладиган пиёз турли сувларнинг зарарини кетказади. Сасиган сувга пиёз пўчоғи ташлаб қўйилса ҳидини йўқотади...

Суви бурунга томизилса, мияни тозалайди. Бош оғирлашганида, қулоқ шанғиллашида, йиринг ва сув пайдо бўлганида қулоққа пиёз сели томизилади. Пиёз суви кўзни равшан қилади. Сариқ касалига ҳам пиёз фойдали.

Пиёз селини туз билан бирга қутурган ит тишлаган жойга суртилса фойда қилади...

Пиёзнинг саксондан ортиқ навлари бўлиб, Россияда кўпроқ сомон сариқ ва камроқ нафармон рангли шолғомсимон навлари, Кавказда асосан нафармон ранглиси, Ўрта Осиёда эса оқ тухум пиёз, нафармон шолғом пиёз, ноксимон сарғиш ва ўнлаб бошқа навлари етиштирилади. Табиб Муҳаммад Юсуфий «Тиббий рисоласи»да пиёз тўғрисида шундай ёзади:

Овқатингга ҳар кун сен ташласанг
кўп-кўп пиёз,
Пуштга қувват бахш этиб, дилда
ҳиссинг қўзғатар.

Ҳаким Шаҳобиддин табибнинг «Сабзавотлар ҳақида»ги рисоласида эса: «Пиёз киши пуштин оширар ўғлон, Жигарга тозалаб берар яхши қон», дейилган

Ҳар ҳолда «Пиёз — етти дардга ниёз» деган халқ мақоли бежиз айтилмаган.

Б. МАЖИДОВ,
биология ўқитувчиси.

* *Табиат инъомлари*

ЁЗ НЕЪМАТЛАРИНИНГ ХОСИЯТИ

⊙ **Ўрик.** Меваси таркибида катта миқдорда қанд, турли органик кислоталар, пектин, крахмал, ошловчи моддалар, кальций, магний микроэлементлари ҳамда С, РР дармондорилар бор. Мағзида 50 фоизга қадар мой, оқсил моддалар ва глюкоза мавжуд. Абу Али ибн Сино ўрик ва унинг емишидан ошқозон-ичак фаолиятини яхшилашда фойдаланган. Халқ табобатида юрак оғриганида, хафақон касаллигида ўрик мағзидан чой дамлаб ичиш тавсия қилинади. Унинг мевалари кишига дармон бағишлайди, камқонлик билан оғрийдиган кишиларга даво бўлади. Мағзидан олинадиган мой қотмаслиги сабабли ундан баъзи дориларни эритишда фойдаланилади.

⊙ **Олма.** Халқ табобатида олма билан пешоб йўлидаги тошлар туширилган, сурункали бод, товуш бўғилиши, ошқозон-ичак йўлининг яллиғланиши каби касалликлар даволанган. Олма бир қатор микробларга қирон келтиради, қон ҳаракатини маромига солади, мия чарчоғини кетказади, паришонхотирликка барҳам беради. Дизентерия ва бошқа ичак шиллиқ пардасининг яллиғланиши билан боғлиқ бўлган касалликларда олмали парҳез фойда беради. Олмани муттасил истеъмол этадиган кишилар подагра касаллиги билан кам оғрийдилар.

⊙ **Олхўри.** Меваси таркибида бир қанча органик моддалар қатори С ва В гуруҳ дармондорилар мавжуд. У иштаҳани очади, ичак перистальтикасини уйғунлаштиради, овқатни ҳазм қилдиради, қайнатмаси енгил сурги ҳамда сийдик ҳайдовчи сифатида ишлатилади. Олхўри баргининг майдаланган ёки қуруқ барглари буғлатилган ҳолда йирингли яра ва жароҳатларга қўйилса уларнинг тузалишини тезлаштиради.

⊙ **Помидор.** Таркибида турли аминокислоталар, калий, фосфор, темир тузлари; титан; хром; галлий микроэлементлари мавжуд. Унда йод кўп бўлганлиги туфайли атеросклероз юрак хасталиклари, бедармонлик, камқонликда, шунингдек семириб кетишга мойиллик бўлган кишиларга шифокор томонидан тавсия этилади. Шунингдек, у жигар, буйрак касалликларида ва модда алмашинуви номутаносиблигида истеъмол этилиши лозим. Кишининг кундалик яшаш фаолияти учун зарур бўлган С дармондорисини иккита помидор ейиш билан олиш мумкин.

Маннон НАБИЕВ,
доришунос.

Ҳадемай сен ҳам камол топасан, синглигинам.
Даврон Аҳмедов сурати.

* *Турфа олам*

УЛКАН АТЛАС

БЕРЛИН шаҳар кутубхонасида ўлчами 171х110 сантиметр, оғирлиги 175 килограмм бўлган атлас сақланмоқда. Шу кунга қадар дунёдаги энг катта нашр ҳисобланган бу атлас XVII асрда тайёрланган. Унда 35 та харита бор.

ЯССИ ҒИШТНИ ЭСЛАТАДИ

ҚАДИМГИ Оссурияда китоб сополга ёзилган. Саҳифасининг ҳажми 32х32, қалинлиги 2,5 сантиметр бўлиб, кўринишидан ҳақиқий ясси ғиштни эслатади. Китоблар ўнлаб, баъзан юзлаб шундай саҳифалардан ташкил топган.

МУМ ҚУЙИБ...

ҲОЗИРГИ китобларга ўхшаш китоблар дастлаб милоднинг биринчи асрида пайдо бўлган. Улар силлиқ бўлиши учун бир текисда эритилган мум қуйилган. Мум қотгач, унга учи ўткир металл таёқча билан ёзилган. Шундай тахтачалардан бир қанчаси йиғиб боғланиб, китоб ҳолига келтирилган.

Акбар АЛИЕВ.

ШОҲИЗИНДА қабристонидаги сартарошлик устахонасида ишлайдиган уста Раҳмонқул деган қариндошимни кўргани борган эдим. Шу ерда ҳали тупроғининг нами кетмаган қабр устида каттагина ит чўзилиб ётганини кўриб, жаҳлим чиқди. Жон ҳолатда тош излаётганимда сартарошхонадан Раҳмонқул отилиб чиқди-да, қўлимдан маҳкам тутиб қолди.

— Қўй, Абдулатиф, бундай қилма. Бир умрга худонинг ғазабига учрайсан! Бу қабрда бир ажойиб рассом, кўнгли пок, беғубор инсон ётибди, ерга қўйилганига икки ҳафта бўлиб қолди. Бу ит эса шу рассомнинг содиқ дўсти бўлади.

— Наҳотки?

— Ҳа, айтишларича, улар жуда ҳам қадрдон дўст бўлишган. Заруратдан ёки оч қолмаса қабрни бир дақиқа ҳам тарк этгиси йўқ.

— Рассомнинг болачақаси борми? Дарвоқе, таниқли рассомларданми, исми...

* *Ибратли ҳикоятлар*

Содиқлик

— Уни ҳамма ҳам танийвермайди. Исми Собиржон эди, фамилиясини билмайман. У асосан буюртмалар бажариб, ҳожатбарорлик қиларди. Бир вақтлар хотини билан яккаю ягона ўғли бўлган экан, аммо Тошкент зилзиласи офатида улардан ҳам маҳрум бўлган. Ўша йили у Ленинградда ўқиб юрган экан-да. Шу-шу, Собиржон бошқа уйланмади. Итни эса кучуклигида қўшниси ҳадя қилган экан. Кейинчалик Собиржон Тошкентдан ота юрти — Самарқандга кўчиб кетган эди. Йўқ. тақдири шу ерда экан, кўчиб келганига тўрт ой бўлганда жони узилди. Хўп, мен борай, одамлар қараб қолди, — дея Раҳмонқул сартарошхонага шошилганча кириб кетди.

Одатда қалбдаги нафрат ва ғазабнинг меҳр-оқибатга айланиши учун анча вақт талаб этилади. Аммо менинг бояги жаҳлим ўрнини итга нисбатан раҳм-шафқат туйғулари эгаллади. Менинг энди итга меҳрим жўшиб, унга бирор егулик бергим келди. Ҳув бурчакда турган сувдон билан нонни кўриб, севиниб кетдим. Аммо ит менинг бу меҳрибончиликларимга парво ҳам қилмади. Нуқул ғингшиб қўяди. Гуноҳкор одамдек бошимни эгиб, хаёлга чўмдим.

Таажжуб, қирққа кирибману, ҳатто мана шу рассомчалик ҳам дўст орттиролмабман. Шу заҳотиёқ аъзойи баданимдан совуқ тер чиқа бошлади, билиб турибман, бу совуқ терлар хижолат, орномус, мағрурлик, тошбағирлик, виждон азобидан... Ўзимни анча босиб олдим-да, ерга чўкка тушиб итни лоақал эркалаш, ҳеч бўлмаса бирон яхши сўз айтиш илинжида қабрга яқин бордим. Аммо кўкрагини зах тупроққа берганича бир нуқтага тикилиб, мунгли овоз чиқариб ётган ит эса менга эътибор ҳам бермади. Кўзларига тик боқиб турдим, унинг нигоҳлари ўпкаси тўлиб турган ёш болани эслатарди. Кўзларимда надомат ёшлари пайдо бўлиб, аста-секин қабристонни тарк этарканман, Луқмони Ҳакимнинг доно сўзлари ёдимга тушди:

«Бировдан нафратланиб, бу беш кунлик дунёда яшашинг мумкин. Аммо ўзингдан нафратланиб яшаб бўлармикан?».

Нусрат РАҲМАТОВ,
Анвар ИНОҚОВ.

ЧОРРАҲА

Жиноятчиликка қарши бошланган аёвсиз курашиш учун Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг Давлат автомобиль назорати бошқармаси ходимлари қандай ишларни амалга оширишмоқда? Мухбиримиз Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси Давлат автомобиль назорати бошқармасининг бошлиғи, милиция подполковниги Холмат Акбарович Зокиров билан учрашиб, шаҳримизда сўнгги ярим йил ичида ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида суҳбатлашди.

— Шаҳримиз йўлларида ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш борасида қилинаётган ишлар ҳақида гапиришдан олдин шу йилнинг олти ойи мобайнида содир этилган йўл ҳодисаларини таҳлил этсак. Тошкент йўлларида 1076 та йўл-транспорти кўнгилсиз ҳодисаси рўй берди. Унда 105 одам ҳаётдан кўз юмди, 1202 одам эса турли жароҳатлар олди. Агар биз бу рақамларни ўтган йилнинг шу ойига таққослайдиган бўлсак, ўтган йилга нисбатан бу йил йўл-транспорти кўнгилсизликлари анчагина камайганлигининг шоҳиди бўламиз. Лекин бизни болалар иштирокида содир этилаётган йўл-транспорти ҳодисалари ташвишга солмоқда. Шу йилнинг олти ойи мобайнида болалар томонидан 349 маротаба йўл-транспорти ҳодисаси қайд қилинди. Унда 23 нафар бола оламдан бевақт кўз юмди. 1344 ҳайдовчи ва йўловчи жиддий жароҳатланди.

— Холмат Акбарович, болаларнинг бундай хавф-хатарли ҳаракатларининг асосий сабаби нимада деб ўйлайсиз?

— Бундай салбий ҳолатнинг юзага келишида биринчидан, болаларнинг катталар назоратидан четда қолишлари бўлса, иккинчидан транспорт воситалари ҳайдовчиларининг мактаб ва мактабгача муассасалар атрофида ҳаракат тезлигини оширишлари, кўча қонун-қоидасини қўпол равишда бузишлари, яна бунинг устига маст ҳолда транспортни бошқаришлари орқали келиб чиқмоқда.

** Қонун барчага баробар*

ЖАРИМА КУЧИНИНГ ТАЪСИРИ

— Ҳозир сиз транспортни маст ҳолда бошқариш ҳақида гапирдингиз. Чунончи, шу йилнинг январь ойидан бошлаб йўл ҳаракати қоидаларини бузган ҳар бир ҳайдовчи ва йўловчига янги тартибдаги жарималар қўлланила бошланди. Бу янги жарималарнинг натижаси қандай бўлмоқда? Умуман, маст ҳолда рулга ўтириб, қўлга тушаётганлар кўпчиликми?

— Бу янги тартибдаги жарималар олишни қўллаш ҳақида шуни айтиш керакки, энг кам иш ҳақи ошиб боргани сари жарима миқдори ҳам кўпаяди. Бугунги кунда транспорт воситасини маст ҳолда бошқарганларга 45000 сўмдан 112.500 сўмгача жарима солинади. Ёки бир йилдан уч йилгача муддатга ҳайдовчилик ҳуқуқидан маҳрум қилинади. Шу йилнинг олти ойи ичида 3 мингга яқин ҳайдовчининг маст ҳолда машина бошқарганлиги қайд этилди. Агарда ҳайдовчи иккинчи марта маст ҳолда қўлга тушса уңдайларга нисбатан жиноий иш қўзғатилмоқда. Бироқ, шунга қарамасдан, маст ҳолда машина бошқариш камаяётгани йўқ. Бир қултум арақ олдида нафсини тия олмайдиган баднафслар ёки қонунни менсимайдиган кимсалар ҳамон орамизда учраб турибди. Ҳар куни ўртача 10—15 нафар маст ҳайдовчи қўлга тушмоқда. 2,5 миллионлик шаҳар учун бу ниҳоятда кичик кўрсаткич бўлса-да, бироқ ёмонликнинг биттаси ҳам ёмон эканлигини мутлақо эсдан чиқармаслигимиз зарур.

Оғир автофалокатларнинг кўпчилиги маст ҳолда машина бошқариш оқибатида содир этилаётганлиги бизни ташвишлантирмоқда. Масалан, Э 32—34 ТН рақамли «Тойота» машинаси Миробод тумани, Чехов кўчасида 47 ёшли йўловчи аёлни уриб юбориб, қочиб кетган. Уни бошқарган 1974 йилда туғилган Файзулла Каримов тезда ушланди. Д 83—40 ТН рақамли машина эгаси В. Муҳаммаджонов эса ярим кечаси Акмал Икромов туманидаги Уйғур кўчасида «ГАЗ—24» маркали 39—40 ТНС рақамли машина билан тўқнашган. Сабаби В. Муҳаммаджоновнинг мастлиги. 21 ёшда бўлган маст ҳайдовчи ҳайдовчилик гувоҳномасисиз машина бошқарган. Юқоридаги мисолдан кўриниб турибдики, В. Муҳаммаджонов ҳаётда ўз ўрнини топмасдан туриб ота-онасининг бир умрга йиққан пули эвазига олинган машинани арақ-қа алмаштириб юборган. Натижада ўзининг оиласи ва икки йўловчининг оиласига жуда кўп зарар келтирган. 10 июнь куни Раҳматуллин кўчасида М 59—88 ТН рақамли машина тўхтатилганда олий ўқув юрти миршаби Виктор Басов ичкилик ичиб рулга ўтирганлиги маълум бўлди. 24 июнь куни эса Ҳамза Умаров кўчасида Тошкент вилояти адвокатлар ҳайъати аъзоси Илҳом Норматовнинг З 06—20 ТН машинаси тўхтатилди. У киши ҳам кайф ҳолда бўлган. 2 июль куни Жарқўрғон кўчасида тижорат фирмаси директори Наталья Дубровская Х 62—89 ТН рақамли машинасида маст ҳолда ушланди.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Бизни ажаблантирадиган яна бир нарса шундан иборатки, республикамизнинг турли вилоятларидан мамлакатимиз пойтахтига дам олиш учун келган баъзи бир ҳайдовчилар рулда бўлишларига қарамасдан спиртли ичимлик ичиб олишмоқда.

— Холмат Акбарович, айтингчи, мабодо ҳайдовчи мастлик ҳолатини аниқлаш учун тиббиёт текширувидан ўтишдан бош тортса унда ҳайдовчига нисбатан қандай чора кўрилади?

— Агарда ҳайдовчи мастлик ҳолатини аниқлаш учун тиббиёт экспертизасидан ўтишни хоҳламаса, худди юқоридагига ўхшаб жарима солинади. Ёки бу ҳайдовчи бир йилдан уч йилгача машина рулига ўтиришдан маҳрум этилади. Маст ҳолда машина бошқарган ҳайдовчига суд томонидан белгиланган жарима тўлангач уни йўл ҳаракати қоидалари бўйича назарий ва амалий билими синаб кўрилади. Агарда лойиқ топилса, гувоҳномаси қайтариб берилади. Мабодо бундай қоидабузарлик йил давомида такрорланса, унда бундай ҳайдовчи жиноий жавобгарликка тортилади. Бир кўринишда бундай жазо жуда ҳам оғирдек туюлиши мумкин. Лекин маст ҳайдовчилар томонидан содир этилаётган фожеаларни назарда тутсак, бундай кўрилаётган жазолар ўринли эканлиги маълум бўлади.

— Баъзи чорраҳаларда йўл чироғига амал қилмаслик, йўл белгиларини менсимаслик анча камайди, назаримизда. Олдинлари қизил чироқда ҳам тез сигнал чалиб ёки чалмасдан қонунни бузиб ўтувчи ҳайдовчилар учраб турарди. Ҳозир бундайлар сони кескин камайди. Бунинг асосий сабаби нимада деб ўйлайсиз?

— Ҳозир йўлчироқнинг қизил чироғида ўтган ҳайдовчи 750 сўмдан уч ярим минг сўмгача жарима тўлайди. Бу услубнинг яхши таъсир қилаётганини берган саволингиздан ҳам кўриб турибсиз. Илгари кундузи ҳам қизил чироқда ўтиб кетаётган автомобиль ҳайдовчисини учратардик. Бугун ярим кечада ҳам тоқат билан яшил чироқ ёнишини кутиб турганларни кўрмоқдамиз. Жарима кучи таъсири орқали бўлса-да қонунга ҳурмат пайдо бўлаётганини кўриш биз учун қувонарлидир.

Суҳбатдош Раҳматулла ФАЙЗУЛЛАЕВ.

** Фидойи йўл посбонлари*

«ҚОИДАНИ БУЗИБ ҚОЧОЛМАЙСАН...»

ТАРТИБ посбонлари сафида ишлаш жасурлик, юқори касб малакаси ва фидойиликни талаб этади. Пойтахт милициясига қарашли бўлган шаҳар Давлат автомобиль назорати бошқармасида бундай кишилар кўпчиликни ташкил этади. Улардан катта лейтенант Юнусхўжа Исроилхўжаев Тошкент шаҳар Давлат автомобиль назорати бошқармаси йўл патрул хизмати полкида катта нозир бўлиб ишлайди. Қуйида унинг иш фаолиятидан бир шингилгина келтирамиз.

1993 йил 4 июнь куни тахминан соат ўн еттиларда Ю. Исроилхўжаев 1975 йилда туғилган Ш. исмли фуқарони ушлади ва Тошкент шаҳар Миробод тумани ички ишлар бошқармасига топширди. Маълум бўлишича, ушбу қонунбузар Ипподром 2-тор' кўчасида фуқаро И. Аҳмедовга нисбатан босқинчилик жинояти содир этиб, сўнг унга бириктирилган ГАЗ—24—10 маркали, давлат рақами 57—86 ТНБ бўлган такси машинасини ҳайдаб қочган ва Вревский 4-тор кўчаси — Ипподром кўчалари кесишган жойда Х. 92—31 ТН рақамли, Москвич—412 машинасига бориб ургандан кейин ўғирланган таксини ташлаб қочиб яширинмоқчи бўлган эди.

Шундан кейин Ю. Исроилхўжаев Миробод тумани ички ишлар бошқармаси милиция участкаси вакили К. Алиев билан биргаликда юқоридаги жиноятчининг 1973 йилда туғилган Ш. исмли шеригини ҳам қўлга олди. Ҳозир Миробод тумани ички ишлар бошқармаси тергов бўлими томонидан юқоридаги машинани олиб қочиш ва тўқнашув ҳодисаси бўйича жиноий иш қўзғатилди ва дастлабки тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Бахтберди МУРОДОВ.

СУРАТДА: милиция катта лейтенанти Юнусхўжа Исроилхўжаев.

** Огоҳ бўлинг, «оқ ажал»*

ЖАБРИНИ БОШҚАЛАР ТОРТАДИ

ГИЁВАНДЛИК моддасини истеъмол қилганлар йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш борасида ҳам жиддий зарар етказмоқдалар. Чунончи, гиёванд кўча ҳаракатида хоҳ пиёда, хоҳ ҳайдовчи сифатида қатнашганида катта хавф туғдиради. Улар ҳеч тап тортмай рулга ўтиради. Бунинг нақадар хатарли эканини эса сеза билмайди. Сезгирлиги, зийраклиги сусайсада, лекин «ботирлиги» ортади. Шу боисдан бўлса керак у тезликни ошириш, йўлчироқнинг қизил чироғида ўтиш, ҳаракатнинг қарама-қарши йўналишига чиқиш, хавфнинг йўқлигига қаноат ҳосил қилмай туриб бирданига йўналишини ўзгартириш ва шу каби қоидабузарликларга молик бўлиб қолади. Зеро, бу билан у фақат ўзининггина соғлигига эмас, балки ўзгаларга ҳам катта хавф туғдиради.

Шу ўринда пиёда билан юз берган кўнгилсиз ҳодисага бир мисол келтириш жоиздир. Яқинда шаҳримиздаги тиғиз йўллар-нинг бирида йўлнинг транспорт ҳаракати қисмининг ярмини кесиб ўтган пиёда узлуксиз ўқ чизиқ устида тўхтаб ўнг томонга қараб автомобиллар оқимининг тугашини кутиб турган эди. Шу чоғда ўша оқим томондан юқорида айтилганидек, жигулини бошқараётган гиёвандлик моддасини қабул қилган «ботир ҳайдовчи» бутун оқимдан ўзиб ўтиш мақсадида, шу ўқ чизиқ устига бирданига ўтиб тез кела бошлади. Пиёда кутилмаганда унинг ўқ чизиққа чиққанини кўриб шошиб қолди ва жон ҳолатда, у ёқ бу ёққа қарашга ҳам улгурмай, орқага зудлик билан қадам ташлади, натижада чап томондан келаётган машинанинг олдига тушиб қолиб, кўнгилсиз ҳодиса рўй берди. Асосий айбдор эса ҳеч нарсадан бехабардай тўхтамай кетаверарди.

Рақамларга мурожаат қилсак, шу нарса ойдинлашадики, 1993 йилнинг 5 ойи давомида маст ҳайдовчилар томонидан 26 та йўл транспорт ҳодисаси содир этилган. Тўғри, транспорт воситасининг моддий зарари тиклаб созланар, лекин 40 та оғир жароҳатланган ва ёруғ жаҳондан кўз юмган 3 та фуқарони ким тиклай олади, ким?! Бу инсон саломатлигига бефарқ қараш эмасми?

Демак, ўз саломатлигини қадрламаган баъзи одамлар ўзгалар жонининг ҳам қадрига етолмайди.

Умуман, кайф қилдирувчи воситадан тез-тез фойдаланиш оқибатида миядаги минг-минглаб нейронлар нобуд бўлади ва бир неча кунда қайта тикланади, аммо юз фоиз эмас. Ана шу «юз фоиз эмас»лар йиғилиб-йиғилиб борган сари мия фаолиятини сусайтириб бораверади.

Наша ва шунга ўхшаган гиёҳлар милиция қадамидан четроқда, тоғли районларда ўстирилади ва автомашиналарнинг ичида беркитиб шаҳарга олиб кирилади.

Спиртли ичимликларга нисбатан унинг ҳиди сезиларсиз бўлганлиги учун бўлса керак уни ҳатто автобус ёки такси ҳайдовчилари орасида айниқса тунги навбатчиликда чекадиганлари бор.

Масалан: 1993 йил 23 январь куни С. Соин исмли 2-такси саройи ҳайдовчиси ГАЗ—24 маркали, 8303 ТНА давлат рақамли такси автомашинасини гиёҳлар таъсиридан маст бўлиб ҳайдаб келаётганида ДАН ходимлари томонидан тўхтатилиб Тошкент наркология диспансерида текшириб аниқланган. Умуман, шу йилнинг ўтган даврида ДАН хизматининг шахсий таркиблари томонидан милициянинг бошқа хизматлари билан ҳамкорликда қуйидаги ишлар амалга оширилди: гиёвандлик моддаларини ноқонуний сақлаш, транспортда ташиш, истеъмол қилишнинг 47 ҳолатига барҳам берилди. Шулардан 40 киши устидан жиноий иш қўзғатилган, 7 киши эса маъмурий жавобгарликка тортилган. Жиноятчилардан жами 8 килограмм, 734 грамм гиёвандлик моддалари олиб мусодара этилган. 32652 квадрат метр майдонда ўстирилаётган гиёвандлик моддалари йўқотилган.

Гиёвандларга қақшатқич зарба бериш мақсадида ҳозир «Қора кўкнори—93» дастури амалга оширилмоқда. Қуйида эса ушбу тадбир давомида қўлга олинган гиёвандлар ҳақида тўхталамиз.

1993 йил 5 апрелда Мирзо Улуғбек туманида туман ДАН йўл патруль хизмати нозирлари милиция кичик лейтенанти Р. Юнусхўжаев ва милиция сержанти Саълиевлар Сурхондарё вилояти, Денов шаҳрида истиқомат қилувчи 1965 йилда туғилган фуқаро О. ни 719 грамм марихуана гиёвандлик моддаси сақлагани учун ушлашди. Бу ҳолат бўйича жиноий иш қўзғатилган.

1993 йил 23 апрелда ДАНнинг Эркин номли муқим постида ИИББ ДАНБ суриштирув бўлими бошлиғи милиция майори Ж. Дадажонов, ДАНБ йўл патруль хизмати алоҳида ротаси нозири милиция старшинаси Б. Холмирзаев ва милиция сержанти З. Ёрқуловлар томонидан К. ва Э. исмли йўловчилари бўлган ВАЗ—2101 автомашинаси ушланган ва бу йўловчиларнинг икковида целлофан халтачада умумий оғирлиги 3 килограмм бўлган наша борлиги аниқланган. Ушбу ҳол бўйича ҳам жиноий иш қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари кетмоқда.

1993 йил 24 май куни Акмал Икромов тумани ички ишлар бошқармаси ДАН бўлими ЙПХ нозири Р. Юнусхўжаев жиноят қидирув бўлими ходимлари билан биргаликда фуқаро Э. ни ушлашган ва унда 770 грамм кўкнори борлиги аниқланган ва олиб қўйилган. Бу ҳолат бўйича жиноий иш қўзғатилган ва тергов олиб борилмоқда.

1993 йил 6 июнь куни «Жанубий» шоҳбекатида Яккасарой тумани ДАН бўлими хизматчиси, милиция катта лейтенанти Б. Маматқулов, милиция лейтенанти А. Ортиқов, милиция кичик лейтенанти Б. Мирзаевлар муниципал милиция милиционери Б. Султонов билан биргаликда Тошкент вилояти Янгийўл туманида яшовчи 1972 йилда туғилган фуқаро Д. ни ушлашган ва унда 30 грамм наша борлиги аниқланган.

Кўпчиликка маълум бўлса ҳам шуни яна бир карра эслатиб ўтишга бурчлимизки, Ўзбекистон Республикаси жиноят мажмуасининг 216, 217 моддаларида гиёвандлик моддаларини ноқонуний равишда тайёрлаш, сотиш, сотиб олиш, сақлаш, ташиш, жўнатиш, экиш, ўстириш жиноятчиликка кириши қонуний белгилаб қўйилган. Зеро, гиёвандлик халқ саломатлигига ва келажак авлодимиз соғлиғига ўнглаб бўлмайдиган даражада зарар етказади.

Нуриддин ХЎЖАЕВ,
Тошкент шаҳар Давлат автомобиль назорати тарғибот бўлимининг нозири.

ЙЎЛЧИРОҚ МУСОБАҚАСИ: ЯКУНЛАР ВА ТАҲЛИЛЛАР

ЯҚИНДА Ҳамза туманидаги 282-мактабда туманлараро шаҳар йўлчироқ мусобақаси ўтказилди. Мусобақада жами 11 та команда иштирок этди.

Тадбир якунларига кўра мусобақага энг яхши тайёрланган Мирзо Улуғбек туманидаги 222-мактаб, Ҳамза туманидаги 282-мактаб, Собир Раҳимов туманидаги 249-мактаб, Акмал Икромов туманидаги 106-ҳамда Миробод туманидаги 218-мактаблар жамоалари фахрли ўринларни эгаллашди. Шаҳар халқ таълими бош бошқармаси ва ДАН бошқармаси ғолибларни рағбатлантирдилар.

Шу билан 1993 йилги йўлчироқ мусобақаси ҳам ниҳоясига етди. Лекин шу ерда кўнгилни ўртайдиган айрим ҳолатларга дуч келинганлиги ҳақида ҳам тўхталиб ўтишга тўғри келади. Чунки баъзи туманлардан мусобақага умуман тайёрланмаган мактаблар командалари келган. Масалан, Шайхонтоҳур туманидаги 19-мактаб командаси иштирокчилари мусобақа давомидагина мактабларда ёш ҳаракат назоратчилари бўлинмалари ташкил этилиши ҳақида билишди. Чунки бу мактабда команда аъзоларининг эътирофича, ҳеч қачон бундай бўлинма ташкил қилинган эмас ва бу борада иш ҳам олиб борилмаган. Умуман бу команда 8 босқичли, 5 балли мусобақада бор-йўғи 16 балл йиғиб сўнгги ўринни эгаллади. Чилонзор ва Яккасарой туманларидан келган мактаб командалари ҳам тайёргарлиги пастлигидан 24 баллдан йиға олишди, холос.

Юнусобод тумани ҳақида эса алоҳида тўхталишга тўғри келади. Чунки шаҳримизнинг энг катта туманларидан бири бўлмиш Юнусободдан мусобақада ҳеч ким иштирок этмади. Наҳотки, туман миқёсида мусобақада иштирок этгани бирор бир муносиб мактаб топилмаса? Менимча бунинг сабаби бу ишни ташкил қилиши лозим бўлган масъул шахсларнинг йўлчироқ мусобақасига ва шунингдек, болаларга йўл ҳаракати қоидаларини ўргатиш ишларига совуққонлик муносабати билан қарашларидадир. Зеро, болаларга йўл ҳаракати қоидаларини ўргатишга қизиқтириб мусобақаларга жалб этиш ўрнига бундай тадбирларда иштирок этмаслик асло кечирилмас ҳолдир.

Фазлиддин МУҲАМЕДОВ.

СУРАТЛАРДА: йўлчироқ мусобақаларидан лавҳалар.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

АБОНЕНТЛАРГА

1993 ЙИЛ 1 ИЮЛДАН БОШЛАБ АМАЛ ҚИЛАЁТГАН ЯНГИ ТАРИФЛАРНИ

(қўшимча қиймат солиғи билан бирга)

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Электр токи ва бошқа материалларнинг нархи беш баробар ошганлиги, ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1993 йил 29 июндаги «Меҳнат ҳақларини 1 июлдан бир ярим баробар ошириш тўғрисида»ги фармонига биноан ойлик маошларнинг ошганлиги туфайли БИР КУБОМЕТР ВОДОПРОВОД СУВИ БАҲОСИ ҚУЙИДАГИЧА БЕЛГИЛАНГАН:

— АҲОЛИГА (белгиланган баҳоси) — 1 сўм,
ЖАМОА ВОДОПРОВОДИ — 1 сўм 25 тийин,
БЮДЖЕТДАГИ ТАШКИЛОТЛАРГА — 15 сўм,
КОММУНАЛ-МАИШИЙ ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ КОРХОНАЛАРГА — 37 сўм 50 тийин,
САНОАТ, ТРАНСПОРТ, ҚУРИЛИШ ВА БОШҚА КОРХОНАЛАРГА — 50 сўм,

ҲОВУЗ СУВИНИНГ БИР КУБОМЕТРИ ҚУЙИДАГИЧА БЕЛГИЛАНГАН:

АҲОЛИГА (белгиланган баҳоси) — 60 тийин,
БЮДЖЕТДАГИ ТАШКИЛОТЛАРГА — 12 сўм 50 тийин.
КОММУНАЛ-МАИШИЙ ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ КОРХОНАЛАРГА — 25 сўм,
САНОАТ ТРАНСПОРТ, ҚУРИЛИШ ВА БОШҚА ТАШКИЛОТЛАРГА — 37 сўм 50 тийин.

ФИРМАЛАР, БИРЛАШМАЛАР, БИРЖАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ҲАМДА БРОКЕРЛАР

ДИҚҚАТИГА!

«ТОШКЕНТ — САВДО» САВДО — ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОНЦЕРНИ

Кенг кўламда мактаб-ўқув-ёзув қуролларини

СОТИБ ОЛАДИ

Манзилгоҳимиз: Х. Сулаймонова кўчаси, 49-уй. Телефонлар: 33-57-42, 33-37-31.

«ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ» акционерлик-қурилиш корпорациясининг

«ЖИЛСТРОЙ» ТРЕСТИ

Электр-пайвандчилар, электр монтёрлар, сувоқчилар, бўёқчилар, қолипчилар, монтажчиларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

МЕҲНАТ ҲАҚИ-ИШБАЙ-МУКОФОТЛИ.
Мурожаат учун манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, 69-алоқа бўлими, Широқ кўчаси, 100-уй (10, 21, 25-троллейбуслар, 43, 82, 146-автобусларнинг «Металлобаза-бекати).

ТОШКЕНТ «РАССОМ» БАДИИЙ КОМБИНАТИ

БАДИИЙ САЛОНГА

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Савдода тасвирий санъат, графика, амалий санъатнинг оргинал буюмлари бор.

АҲОЛИДАН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Лутфий кўчаси, 10 «а»-уй (13, 70, 77, 29-автобусларнинг «Оқтепа» майдони», 4, 9-трамвайларнинг «7-мавзе» бекатлари). Телефонлар: 78-52-21, 78-45-16, 78-44-31.

3-ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

Кондуктор, трамвай ҳайдовчилари ва электрчи чилангарларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Агар сиз трамвай ҳайдовчи, электр чилангар касбига эга бўлмасангиз, у ҳолда бу касбларни Сиз

ДЕПОДА ЖОЙЛАШГАН 23-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ҚОШИДАГИ курсларда ўқиб

(20 ёшдан) БИЛИМ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Трамвай ҳайдовчиси касбига ўқиш муддати — 5 ой; электр чилангарларга — 3 ой.
Курс ўқувчиларининг ўқиш давомидаги стипендиялари — 9.465 сўм, трамвай ҳайдовчиларининг тажриба муддатини ўташ даврида — 13.354 сўм.

БИЗДА ИШЛАСАНГИЗ:

КОНДУКТОРЛАР — 20.000 сўмгача;
ТРАМВАЙ ҲАЙДОВЧИЛАРИ — 55.000 сўмгача;
ҲАРАКАТ ТАРКИБИ БЎЙИЧА ЭЛЕКТР ЧИЛАНГАРЛАР — 36.000 сўмгача иш ҳақи олишингиз ва қуйидаги имтиёзларга эга бўлишингиз мумкин:
ТРАМВАЙ ҲАЙДОВЧИЛАРИ: аёллар 50 ёшдан, эркаклар 55 ёшдан пенсияга чиқади,
6 кунгача бўлган қўшимча таътилга;
трамвай-троллейбусларда бепул юриш ҳуқуқига эга бўласиз;
йиллик иш якунлари бўйича 13 ва 14-маошларни оласиз;
жисмоний соғломлаштириш мажмуасида шуғулланишингиз;
Сирдарё бўйидаги дам олиш масканида дам олишингиз;
— фарзандларингиз ёзги соғломлаштириш лагерларида дам олишлари мумкин.
Бизнинг манзилимиз: Темур Малик кўчаси, 3 «а» уй. БИЗГА: 17, 71, 83, 96-автобуслар, 6, 13, 22-трамвайлар, 9, 18-троллейбуслар билан («Чимён» бекатигача) келишингиз ёки қуйидаги телефонлар орқали қўнғироқ қилишингиз мумкин: 63-28-97 — ходимлар бўлими, 63-38-95 — қабулхона, 63-38-93 — 23-ХТБЮ.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет. Қоғоз бичими А — 2
Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30

■ Босмага берилди 11.30. Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6